

Računalniške novice

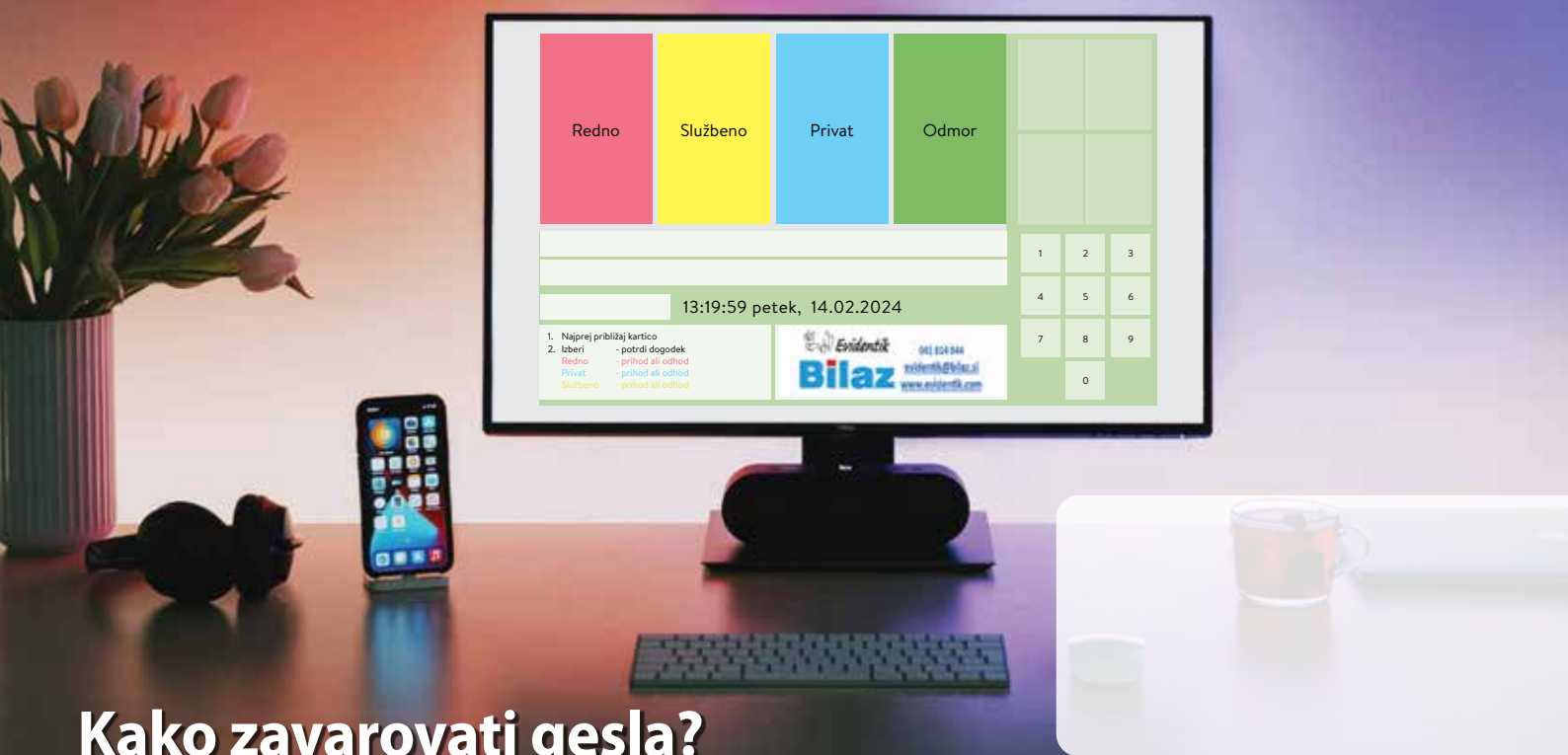

Cena: 1,99 €

REDDIT IN OPENAI SKLENILA MILIJONSKI DOGOVOR

št. 10/XXIX
23. maj 2024

POSLOVNE REŠITVE POTREBUJEJO PODATKE

Kako zavarovati gesla?

Digitalno označevanje
naredi najboljši
prvi vtis

Boljše ustno
zdravje s klikom
na gumb

Kako zavarovati vse bolj
kompleksno
kibernetsko okolje?

Senua's Saga: Hellblade
II – psihološka
mojstrovina

ARITCO HomeLift

ima dizajn prihodnosti. Ustvarja dodaten občutek udobja in poudari popoln potencial vašega doma.

Preko aplikacije ARITCO SmartLift, naložene na vašem telefonu ali tablici, enostavno prilagodite barvo osvetlitve vašemu okusu. Lahko s programsko nastavitvijo nastavite nočno ali dnevno barvo. Preko aplikacije lahko spremljate podatke o uporabi ali pa vas opozori o slučaju okvare.

Na naši spletni strani fekt.si si lahko sami oblikujete svoje dvigalo

Dvigalo lahko sedaj prilagodite svojemu domu

Več na fekt.si v rubriki DVIGALA / HIŠNA DVIGALA

Kontakt:

041 647 099

070 647 099

E-mail: info@fekt.si

 FEKT

Odičen procesor višjega razreda

Dimensity 9300+ je najnovejši vodilni čipovski nabor podjetja MediaTek, ki v primerjavi z Dimensity 9300 prinaša višje frekvence in izboljššan APU. Ponaša se z glavnim jedrom Cortex-X4 s frekvenco do 3,4 GHz v primerjavi s 3,25 GHz v modelu Dimensity 9300.

Novi čip je tako kot njegov predhodnik izdelan na 4-nanometrskem procesnem vozlišču tretje generacije podjetja TSMC in ima enak grafični sledenja žarkom (angl. ray-tracing). Posodobljeni APU 790 obljublja 10-odstotno povečanje zmogljivosti pri nalogah umetne inteligence in ima MediaTekovo novo tehnologijo NeuroPilot Speculative Decode Acceleration. Dimensity 9300+ lahko izvaja naloge velikih jezikovnih modelov (LLM) s 7B parametri pri 22 žetonih na sekundo. Posodobljen pogon za umetno inteligenco podpira širok nabor velikih jezikovnih modelov, vključno z 01.AI Yi-Nano, Alibaba Cloud Qwen, Baichuan AI, ERNIE-3.5-SE, Google Gemini Nano ter Meta Llama 2 in Llama 3.

Mediatek je dodal tudi tehnologijo MediaTek Adaptive Gaming Technology (MAGT) za izboljšano energetske učinkovitost v podprtih igrah in Network Observation System (NOS) za optimizirano sočasnost dveh omrežij Wi-Fi/Cellular z do 10-odstotnim prihrankom energije.

Mobilni procesor MediaTek Dimensity 9300+ podpira mobilna omrežja 5G in brezžično povezavo Wi-Fi 7 ter Bluetooth 5.4. Poleg tega nudi podporo za zaslone do 4K do frekvence 120 hercev. Podpira še sistemske pomnilnike LPDDR5X in LPDDR5T ter podatkovni vmesnik UFS 4.0. Prvi pametni telefoni s čipovnim naborem Dimensity 9300+ bodo predvidoma predstavljeni še ta mesec, in sicer vivo X100s in iQOO Neo 9S Pro.

Samsung potrdil prihod novih pametnih ur

Samsung je potrdil, da bodo "novi premium modeli" predstavljeni letos, vendar najverjetne-

je proti koncu leta. To je spodbudilo nadaljnje špekulacije, da bo poleg modela Galaxy Watch 7 na trg stopil tudi glavni tekmelec Apple Watch Ultra. Na prvi letošnji predstavitvi poslovnih rezultatov delničarjem za prvi kvartal so v podjetju izjavili, da že pripravljajo nove naprave: "Na področju pametnih ur si bo podjetje MX Business prizadevalo zadostiti povpraševanju po nadgradnjah z lansiranjem novih premium modelov." Na prvi pogled je to precej ohlapna izjava, ki nam ne daje ničesar konkretnega – v resnici le to, da Samsung leta 2024 načrtuje lansiranje pametnih ur, kar bi lahko z gotovostjo napovedali celo modeli umetne inteligence.

Vseeno pa velja izpostaviti nedavno povečanje števila govoric in špekulacij o obliki serije Galaxy Watch 7, ki nam daje nekoliko več materiala za razmišljanje. Največ ugibanj je o modelu Samsung Galaxy Watch FE in projektu "Galaxy Watch Ultra". Trenutno so mnenja poznavalcev deljena. Nekateri verjamejo, da bo Galaxy Watch 7 sestavljena iz standardne in "Pro" izdaje, drugi pa trdijo, da bo šlo za ponovitev "Classic" izdaje (nadaljevanja Galaxy Watch 6 Classic iz leta 2023). Kakorkoli že, za zdaj se zdi najbolj verjetno to, da lahko pričakujemo povsem novo "Ultra" izdajo, ki je Samsung ni še nikoli uporabil v svojem naboru pametnih ur.

Če dejansko pride še Galaxy Watch FE, bi to potencialno lahko pomenilo, da nas v letu 2024 čakajo kar štirje novi modeli Samsungovih pametnih ur – vse to poleg težko pričakovanega prstana Galaxy Ring, merilnika aktivnosti Galaxy Fit 3 in Galaxy AI novosti za Samsung Health.

Na uradno potrditev vseh teh informacij, govoric in špekulacij pa bomo morali še malo počakati. Samsungov naslednji dogodek Galaxy Unpacked bo predvidoma potekal v začetku julija in skoraj zagotovo bo na njem predstavljena naslednja generacija nosljivih naprav.

The Sims 5: datum izida, špekulacije in še več

Oboževalci franšize The Sims – pripravite se – kajti tukaj je The Sims 5 oziroma "Project Rene". To je bilo najdaljše obdobje med prejšnjo in

ново glavno različico, odkar se je serija začela. The Sims 4 nas res ni razvajala z nešteto dodatki, ki bi nas držali priklenjene na zaslone, in ravno zato smo več kot pripravljeni na nadaljevanje. Vsakič, ko izide nova različica, so največji ljubitelji franšize do določene mere skeptični glede tega, katere lastnosti pričakovati – tako nove kot stare, ki se vračajo.

Trenutno še nimamo vseh odgovorov, je pa o novi igri The Sims 5 že marsikaj znanega.

Zaenkrat se govori o skrivnem imenu igre "Project Rene", mi pa bomo, dokler ne bo znano uradno ime igre, uporabljali kar The Sims 5. Dodatnih podrobnosti o natančnem datumu izida žal ni znanih. Razvijalec igre Maxis je že oktobra leta 2022 na dogodku Behind the Sims Summit uradno izjavil, da delajo na nadaljevanju igre. Edini namig, ki smo ga doslej dobili, je bila izjava Lyndsay Pearson, kreativne podpredsednice franšize: "Naslednjih nekaj let bomo z vami še naprej delili vse posodobitve o projektu Rene." Glede na vse informacije lahko špekuliramo, da The Sims 5 ne bomo dobili pred letom 2025.

Zaenkrat še ni potrjeno in uradno objavljeno, katere platforme bodo deležne igre The Sims 5, je pa precej očitno, da bodo to osebni računalniki. "Sneak peak" je med drugim omenil prenos igre na mobilne naprave, kar mogoče nakazuje eno dodatno platformo, kar bi bilo zanimivo.

Povsem tehnično gledano ne moremo trditi, da gre z napovedjo dogodka Behind the Sims Summit za pravi "napovednik" igre, je pa to trenutno vse, kar imamo oprijemljivega o The Sims 5. V njem lahko vidimo nekaj zelo zgodnjih posnetkov dekoriranja in prilagajanja pohištva, še vedno pa ostaja ogromno tega, kar je očem skrito.

Na podlagi predstavitve vemo, da bo The Sims 5 prinesel nekaj novih sistemov oz. so ti vsaj načrtovani. Prvi je veliko bolj robustna različica orodja Create-A-Style, ki je bilo uporabljeno v The Sims 3. Zdaj boste lahko v galerijo naložili lastne modele po meri ter jih uporabili in postavili na pohištvo. Te bo mogoče dodatno spreminjati in urejati v manjših merilih. Druga velika novost je, da bo igra The Sims 5 omogočala ve-

čigralni način, čeprav celoten obseg tega še vedno ni jasen. Vemo, da boste lahko pri deljenju in ustvarjanju sodelovali s prijatelji, seveda pa boste lahko igrali tudi povsem sami.

Samsung G60SD: dober za ljubitelje iger

Samsung je predstavil igralni monitor G60SD s 27-palčnim zaslonom OLED z ločljivostjo 2K (2560 x 1440) in izredno visoko frekvenco osveževanja 360 Hz. Monitor vključuje Samsungovo najnovejšo tehnologijo QD-OLED, ki podpira odzivni čas 0,03 ms in lahko prikaže več kot 1,07 milijarde barv. Pokriva 99 % barvne palete DCI-P3 in ponuja največjo svetilnost 250 nitov. Monitor G60SD vključuje napredne funkcije za preprečevanje nastajanja pojava "vžgane slike", ki je v preteklosti pestila zaslone OLED. Uporablja tehnologijo pulzirajoče toplotne cevi, ki toploto uravnava z izhlapevanjem in kondenzacijo hladilne tekočine. Ta sistem dopolnjujejo inteligentne tehnologije zaznavanja in toplotne modulacije, ki podaljšujejo življenjsko dobo zaslona. Poleg tega je monitor obdelan s premazom proti bleščanju, ki znatno zmanjša odseve, ne da bi bilo treba uporabiti zaslonsko zaščito. Ta premaz dokazano zmanjša bleščanje za 61 %

v primerjavi s tradicionalno tehnologijo plasti proti bleščanju. Zasnova monitorja G60SD je sodobna in minimalistična, njegov najtanjši del pa meri le 3,9 mm. Na zadnji strani ima tudi svetlobni obroč, ki povečuje njegovo estetsko privlačnost. Za ergonomske prilagoditve monitor podpira funkcije vrtenja, dviga in nagiba.

Možnosti povezljivosti so bogate z dvema priključkoma HDMI 2.1, enim priključkom DisplayPort 1.4 in dvema priključkoma USB 3.0, kar omogoča povezovanje številnih naprav. Cene se na azijskem trgu gibljejo okoli 900 ameriških dolarjev.

Zmogljiv namizni računalnik z vgrajenim zaslonom

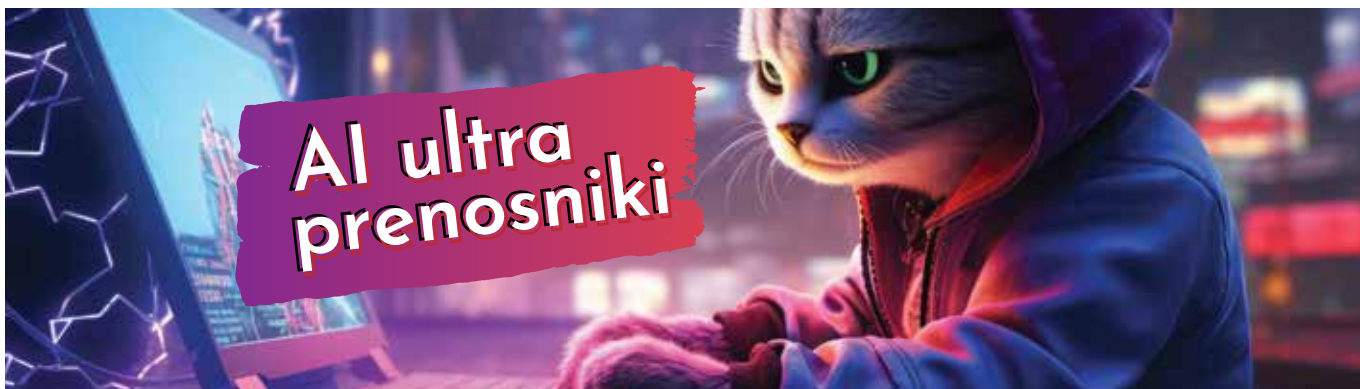
Podjetje Minisforum je predstavilo svoj najnovejši mini računalnik z Intelovim pogonom, imenovan AtomMan X7 Ti. Za začetek prodaje so na svoji uradni spletni strani navedli 20. maj. AtomMan X7, ki ga poganja Intelov procesor Core Ultra 9 185H, je zaradi 16 jeder in 22 niti z največjo frekvenco 5,1 GHz zelo zmogljiv. Od 16 jeder je 6 zmogljivih, ki temeljijo na arhitekturi Redwood, in 10 učinkovitih jeder, ki temeljijo na arhitekturi Crestmont. Zmogljivost tega procesorja se bo močno razlikovala glede na toplotno upravljanje sistema, ki ga je Minisforum rešil s hladilnim ventilatorjem, združenim s trojnimi bakrenimi toplotnimi cevmi. Ali bo hlajenje uspelo slediti proizvedeni toploti, pa bomo videli ob izidu. Na področju grafike se X7 Ti zanaša izključno na integrirano grafično kartico Arc Iris Xe z 8 jedri Xe, ima pa tudi podporo za tehnologijo sledednja žarkom (angl. raytracing) po zaslugi 8 RayTracing jeder. Čeprav je to za integrirano grafično kartico pohvalno, njegova zmogljivost, podobna grafičnemu jedru RTX 2050 za prenosnike, morda ne bo izpolnila pričakovanj igralnih navdušencev, čeprav izdelek na prvem mestu niti ni namenjen ravno njim.

Je pa na voljo priključek OCulink za povezovanje zunanje grafične kartice, kar pa ni poceni rešitev. Možnosti pomnilnika in shranjevanja vključujejo dve reži DDR5 5600 MT/s (SODIMM), ki podpirata do 96 GB pomnilnika, ter dve reži M.2 2280 PCIe 4.0, ki omogočata namestitve do 4 terabajtov pomnilnika. Priključkov je dovolj, vključno z dvema priključkoma Ethernet 5G RJ45, HDMI 2.1 in DisplayPort 2.0 za povezovanje do štirih zunanjih zaslonov 4K, 3x USB 3.2 Type-A, 1x režo za kartice SD in 3,5-mm priključkom za slušalke. Na voljo je tudi vgrajena kamera (1080p) s podporo za Windows Hello.

Kar zadeva možnosti brezžične povezljivosti, ima X7 Ti na voljo Wi-Fi 7 in Bluetooth 5.4. Naprava ima na ohišju tudi 4-palčni zaslon na dotik, ki ponuja funkcije, kot so spremljanje sistema in prilagojene teme, kar prispeva k njeni splošni privlačnosti.

Neslišni računalnik s procesorjem Intel Core i7

Podjetje Chatreey ima v ponudbi nov mini računalnik TK12-F, ki je pasivno hlajen. To ima več prednosti. Sistem je na primer skorajda popolno-

www.enca.com slovenska spletna trgovina številka 1 za dom, podjetja in prosti čas

nima namenske grafične kartice. Kot primarna pomnilniška naprava je na voljo SSD M.2, lahko pa namestite tudi dodatni SSD ali klasični trdi disk 2,5-palčnega formata.

Po navedbah proizvajalca je podprta hkratna uporaba do treh monitorjev. Ti lahko delujejo v visoki ločljivosti prek vmesnikov USB-C, DisplayPort in HDMI. Vgrajen je tudi vmesnik Thunderbolt 4. Mini računalnik se lahko napaja prek kabla USB-C. Na voljo sta dva gigabitna ethernetna priključka ter WiFi 6 in Bluetooth 5.0. Cena se giblje okoli 300 ameriških dolarjev. Če si ga boste zaželeli, pa ga boste v Slovenijo morali uvoziti, kar pomeni dodatne datuje.

tela že do leta 2028. Pilotni preizkus je potekal v letalskem oporišču Edwards, ki je tudi prizorišče, kjer je pilot Chuck Yeager kot prvi presegel hitrost zvoka, in kjer ameriška vojska še danes preizkuša skrivne letalske tehnologije. V simulatorjih se na oporišču z umetno inteligenco uri nova generacija pilotov. Njihov napredek si je ogledal tudi Frank Kendall, sekretar ameriškega vojnega letalstva, in javno izrazil zaupanje v novo dobo letalstva.

Ameriška vojska kmalu z letali z umetno inteligenco

Umetna inteligenca je pustila svoj pečat na praktično vseh področjih. Tudi letalska industrija čuti posledice nove tehnologije. Čeprav smo šele na začetku njenega razvoja, se je ameriško vojno letalstvo (USAF) odločilo, da tehnologije ne sme zanemariti. Pripravljajo floto več kot 1000 bojnih letal brez posadke, ki bodo uporabljala umetno inteligenco. Prva letala naj bi vzle-

“Če je ne bi imeli [umetne inteligence], bi bilo to varnostno tveganje. Na tej točki si ne moremo privoščiti, da je nimamo,” je dejal Kendall. Z letalom F-16, imenovanim Vista, krmiljenim z umetno inteligenco, je Kendall letel v bliskovitih manevrih s hitrostjo več kot 550 milj na uro. Letalo se je skorajda enakovredno pomerilo s človeškim pilotom, medtem ko sta letali z vrtenjem in zankami poskušali prisiliti nasprotnika v napako.

ma neslišen, še posebej brez klasičnega trdega diska in odsotnosti šumenja tuljave. Pasivno hlajenje se opazi že na ohišju, na katerem lahko vidimo hladilna rebra. Prah po besedah proizvajalca vseeno ne bi smel povzročati pretiranih preglavic. Mini osebni računalnik je na voljo s procesorjem Intel Core i5-1235U ali Intel Core i7-1255U. Čeprav ne gre za vrhunska procesorja, sta še vedno zelo zmogljiva in bi morala zadostovati več kot le za pisarniške naloge. Vendar pa je vprašljivo, v kolikšni meri lahko pasivno hlajenje ohranja procesorje dovolj hladne pri dolgotrajni polni obremenitvi. Zato to ni ravno računalniški sistem za zahtevne ljubitelje iger. Še bolj pa zaradi dejstva, da

IZSTOPITE IZ POVPREČJA Z OSVETLJENIM ALU STOJALOM.

PRENOSNA

LEDUP

svetlobna stojala

že od 99,00 €/m²

Za več informacij nas pokličite 031 611 116 ali pa nam pišite: info@mvm.si

REKLAMNA DARILA
LETAKI
ŠTAMPILJKE
JUMBO
EKO
SOLVENT
GRAFIČNO
OBLIKOVANJE
IZREZI IZ
FOLIJE
DODELAVA
TISK NA
MAJICE
REKLAMNA
DARILA
LAMINACIJA
SITOTISK
GOSTOVANJE
CGP
ROLL-UP
ZASTAVE
IZSEKOVANJE
DOMENE
ZASTAVE
FOTOTAPETE
MAJICE
LOGOTIPI
ŠTAMPILJKE
JUMBO
TAMPOTISK
MAJICE

CAR
WRAPPING
STOJALA
SPLET
REKLAMNE
TABLE
VELIKOFORMATNI
NALEPKE
TRANSPARENTI
PLAKATI
FOTOTAPETE
VIZITKE
SPLETNE STRANI
ZASTAVE
FOTOTAPETE
MAJICE
LOGOTIPI
REKLAMNA DARILA
LETAKI
ŠTAMPILJKE
JUMBO
TAMPOTISK
MAJICE

REKLAMNA
DARILA
LAMINACIJA
SITOTISK
GOSTOVANJE
CGP
ROLL-UP
ZASTAVE
IZSEKOVANJE
DOMENE
IZSEKOVANJE
DOMENE
DIGITALNI
TISK
MONTAŽA
DROBNE
TISKOVINE
CAR
WRAPPING
STOJALA
SPLET
REKLAMNE
TABLE
VELIKOFORMATNI TISK
NALEPKE
TRANSPARENTI
PLAKATI
FOTOTAPETE
VIZITKE
SPLETNE STRANI
ZASTAVE
FOTOTAPETE
MAJICE
LOGOTIPI
REKLAMNA DARILA
LETAKI

grafične storitve

www.mvm.si
info@mvm.si
031 611 116

Z očitki pa so se seveda že pojavili tudi zaskrbljeni nasprotniki novih letal, saj jih skrbi, da bo nekoga dne umetna inteligenca lahko avtonomno odločala, kam bo odvrгла bombe. Ameriško vojno letalstvo odgovarja, da bo vsako letalo z umetno inteligenco vseeno imelo človeškega odločevalca, ki bo imel končno presojo. Kljub temu pa nasprotniki zahtevajo strožjo ureditev zakonov glede uporabe umetne inteligence v vojaški industriji.

Googlov iskalnik prinaša slabe novice za spletne strani

Google bo z vpeljavo umetne inteligence močno spremenil do zdaj vsem domač način brskanja po spletu.

Princip delovanja spleta verjetno vsi dobro poznamo, kajne? Spletne strani Googlu dovolijo, da jih ta prikaže med iskalnimi rezultati. Spletne strani na tak način dobijo obiskovalce in tako je Google lahko Google – ena najbogatejših korporacij na svetu. Vse to na račun organizacije vseh teh informacij, postavljanja oglasov na prava mesta in razvoja orodij, ki obogatijo uporabniško izkušnjo.

Kaj pa, če polovica te kupčije izgine? Nekako tako smo razmišljali v torek, 14. maja, ko je Google na svoji razvijalski konferenci prvič predstavil "AI Overviews". Samo ime ni pretirano privlačno, v resnici pa gre za veliko nadgradnjo oz. boljše rečeno posodobitev iskalnika. Če bo delovalo tako, kot je zamišljeno, bi to lahko pomenilo velike spremembe za promet na spletnih straneh, ki se trenutno zanašajo na Googlove algoritme. "AI Overviews" sloni na nečem, kar Google počne že dolgo, vendar v tem primeru vse skupaj dviguje stopničko višje. Verjetno ste že zasledili, da če na primer v Google vtipkate ime slavne osebe, pred "organskimi" rezultati vidite panel, kjer so predstavljene informacije, ki jih Google

najpogosteje vzame iz Wikipedie. Tako dobite osnovne informacije, ne da bi vam bilo treba dejansko odpreti spletno stran.

Kmalu lahko torej pričakujemo veliko spremembo, imenovano "AI Overviews". Na Googlovi konferenci je Liz Reid, direktorica Google Searcha, opisala, kako bodo v bodoče stregli informacije o knjigah, filmih, potovanjih in še več. V kratkem video posnetku so prikazali primer, kako je nekdo Googlu postavil vprašanje. Google je ponudil rezultat v obliki precej dolgega besedila in rešitve. Nobenega dodatnega klika ni bilo potrebnega. Seveda Google teh informacij ni napisal sam, temveč jih je nekdo drug. Za temi informacijami stoji več avtorjev, so pa bile združene v en jaseen odgovor. Umetno inteligentni panel sicer vsebuje povezave do vsebin na spletu, vendar je vprašanje, zakaj bi uporabnik dodatno klikal, če ima vse potrebne informacije na enem mestu. Vsekakor vidimo prednosti za uporabnika in Google, izginja pa druga stran kupčije, torej koristi za spletne strani.

Novost "AI Overviews" je že na voljo v ZDA, do konca leta pa naj bi bila tudi drugod po svetu. Najbolj so lahko zaskrbljeni vsi, ki se tako ali drugače ukvarjajo s spletno prodajo, kajti ta posodobitev popolnoma spreminja svetovno spletno ekonomijo. Že ko je Google dodal kratke povzetke informacij, ki jih vidimo danes, se je pro-

met spletnih strani zmanjšal. Analitično podjetje SimilarWeb je to poimenovalo "zero click" efekt. Preprosto povedano uporabnikom ni potrebno obiskati vira informacije, saj je ta takoj na voljo.

Google se s tem v celoti ne strinja. Liz Reid je v blogu zapisala: "Opažamo, da povezave v AI Overviews beležijo večje število klikov v primerjavi s stranjo, ki je prikazana na klasičen način, kot smo ga zdaj vajeni". Googlov predstavnik za odnose z javnostmi je povedal, da se podjetje zaveda, da morajo biti za vsebino, ki bo v "AI Overviews", ustvarjalci motivirani, da jo ustvarijo. Google bo, kot trdijo sami, zelo natančno spremljal učinek nove posodobitve na promet spletnih strani.

Evropa, tukaj je Claude, veliki rival ChatGPT-ja

Že res, da je imelo podjetje OpenAI s ChatGPT-jem glavno besedo pri adventu generativne umetne inteligence, vendar so poleg njega na trgu še drugi igralci, ki so hitro postali sinonim za trenutno najbolj vročo tehnologijo. Ko je Anthropic, zagonsko podjetje, ki ga močno podpira Amazon, marca letos predstavil svoj prvi veliki jezikovni model Claude 3, smo bili uporabniki v Evropi razočarani, saj ta pri nas še ni bil na voljo za uporabo.

14. maja je eden glavnih rivalov ChatGPT-ja prišel tudi k nam (API je bil za razvijalce na voljo že nekaj mesecev prej).

KARIERNI SEJEM

- 40+ razstavljalcev
- 50+ nagrad v nagradni igri z NK Maribor in Maribox
- Portretna fotografija
- Osebno karierno svetovanje
- Psihometrično in kognitivno testiranje
- Testiranja uporabniških znanj
- Praktična predavanja

Hotel City Maribor
Četrtek, 23. maj

MojeDelo.com

Delovna mesta za vas.

METRONIK

PRODAJNI INŽENIR
INDUSTRIJSKE
PROGRAMSKE OPREME
Ljubljana

**EXPRESS
ONE**

SKRBNIK
IT SISTEMOV
Ljubljana

Norik
SISTEMI

RAZVOJNI INŽENIR ZA PODROČJE
VGRAJENIH SISTEMOV
(EMBEDDED SYSTEMS)
Slovenske Konjice, Maribor

COSYLAB

JAVA INŽENIR
Slovenija

Več na [MojeDelo.com](https://www.mojedelo.com)

Danfoss

SISTEMSKI INŽENIR NA
PODROČJU MODELIRANJA
Ljubljana, občasna potovanja
na Dansko in obiski strank

Seyfor

SVETOVALEC ZA
PROGRAM PLAČE
Šempeter pri Gorici

Glavna stvar, ki jo lahko rečemo po manj kot eni uri testiranja je, da je hiter. Res hiter. Prvi vtis je, da je Claude v mnogih odzivih bolj temeljit, tudi če ga primerjamo s plačljivo različico ChatGPT. Zdi se tudi bolj ... človeški? In to ne samo zato, ker Claude začne prvi stik tako, da uporabnika vpraša po imenu in pove, da je vesel, da te je spoznal. Medtem ko je še vedno dokaj enostavno ugotoviti, ko besedilo napiše ChatGPT, nismo povsem prepričani, ali lahko to rečemo tudi pri Claudu. To dejstvo je hkrati impresivno in zaskrbljujoče. Trenutna "Claude družina" sestoji iz treh verzij – Opus, Sonnet in Haiku. Opus je Anthropicov "najbolj inteligentni" model. Glede na podatke razvijalcev prekaša svoje konkurente pri večini primerjalnih parametrov za umetno inteligentne sisteme.

Claude je trenutno na voljo preko spletne strani Claude.ai, iOS aplikacije in posebnega skupinskega plana za poslovne uporabnike. Kot brezplačni uporabniki imamo sprva dostop do različice Sonnet, ki pa ima dnevno omejitve uporabe. Opus je na voljo s Pro naročnino, ki stane 18 evrov plus davek.

Claude trdi, da "dobro razume in tekoče govori francoski, nemški, italijanski, španski in druge evropske jezike". Ne glede na to pa ob pozivu sporoči, da ne govori tekoče slovenščine. Vseeno pa občasno napiše še – v slovenščini –, da

nam lahko ponudi enostavnejše odgovore v slovenščini, vendar bi bilo o bolj zapletenih temah lažje razpravljati v angleščini. To ponazarja enega od razlogov, zakaj je usposabljanje velikih jezikovnih modelov na podatkih manj razširjenih jezikov izjemno pomembno za vse regije.

Claude ni multimodalen, kar pomeni, da ni sposoben generirati slike, kot recimo OpenAI-jev DALL-E, ki je med drugim vključen v plačljivo različico ChatGPT-ja. Lahko pa Claude procesira in analizira vizualne vnose. Na isti dan, ko je Anthropic izdal Clauda, je OpenAI predstavil GPT-4o. Obe podjetji finančno podpirajo tehnološki velikani (prvo Amazon in Google, drugo Microsoft). Poleg konkuriranja na klasičnih področjih velikih jezikovnih modelov se Anthropic pozicionira kot podjetje, ki se zavzema za razvoj varnih rešitev umetne inteligence.

Kitajska alternativa Windowsu 11

Deepin, odprtokodni namizni operacijski sistem, ki temelji na Linuxu, razvit na Kitajskem, je napovedal kandidata za izdajo (RC) svoje najnovejše različice, Deepin V23. Ta različica uvaja številne nove funkcije in izboljšave, s katerimi želi

pritegniti uporabnike, ki razmišljajo o prehodu z operacijskega sistema Windows 11. Ker pa to ni končna izdaja, bi morali morebitni migranti počakati na stabilno različico, da si zagotovijo nemoten prehod.

Deepin V23 RC je opremljen s številnimi novimi funkcijami, ki izboljšajo funkcionalnost in uporabniško izkušnjo. Namestitveni program je bil optimiziran z izboljšanimi podrobnostmi uporabniškega vmesnika in poskusnim načinom za uporabnike, da lahko izkusijo sistem brez namestitve. Zaganjalnik je bil bistveno prenovljen z novo postavitvijo treh odsekov, funkcijo hitrega dostopa in brezplačnim načinom razvrščanja za aplikacije. Uporabniki lahko zdaj ustvarjajo in spreminjajo skupine aplikacij, povlečejo aplika-

Rittal – The System.

Faster – better – everywhere.

LCU tekočinsko hlajenje

Naša nova generacija LCP CW hlajenja s tekočino ponuja največjo zmogljivost hlajenja in nov krmilnik z dvema Ethernet vmesnikoma.

Rittal d.o.o. · Letališka cesta 16 · SI-1000 Ljubljana · www.rittal.si

OHIŠJA

ELEKTRIČNI RAZVODI

KLIMATIZACIJA

IT INFRASTRUKTURA

PROGRAMI IN SERVIS

FRIEDHELM LOH GROUP

cije po meri (da spremenijo njihov vrstni red), in uporabljajo funkcijo črkovnega indeksa za lažjo navigacijo. Dodatek modulov »Pogosto uporabljena programska oprema« in »Nedavno nameščena« dodatno izboljša upravljanje aplikacij. Opravilna vrstica je bila preoblikovana z uporabo QML, dodane so bližnjice do vtičnika odložišča, globalnega iskanja in pogledov delovnega prostora. Opravilna vrstica zdaj podpira največ šest pogledov delovnega prostora in omogoča uporabnikom, da skrijejo privzeto vsebino prek večopravnega pogleda in upravitelja vtičnikov. Na papirju sistem deluje razmeroma v redu, pojavljajo pa se očitki o varnosti – sistem naj bi imel skrite pomanjkljivosti, ki jih lahko izkoristi kitajska vlada.

MediaTek predstavi nov čip srednjega razreda

MediaTek je uradno predstavljal Dimensity 8250 – svoj najnovejši procesor za srednji razred telefonov in tablic. Gre za osvežitev čipa Dimensity 8200 iz leta 2022, ki je takrat izstopal predvsem

zaradi uporabe 4-nanometriškega proizvodnega procesa, kar je bila za Mediatek redkost izven serije 9000. Velike razlike med obema čipoma ni. Novejši Dimensity 8250 je solidna različica s štiriimi jedri Cortex-A78 (eno deluje pri 3,1 GHz, druga pri 3,0 GHz) in štiriimi Cortex-A55 (2,0 GHz). Grafično jedro je bolj impresivno s konfiguracijo Mali-G610 MC6. Gonilnik zaslona podpira zaslone do FHQ+ pri frekvenci 180 Hz ali zaslone QHD+ pri 120 Hz.

Telefone z Dimensity 8250 je mogoče konfigurirati s štirikanalnim RAM-om LPDDR5 (do 6400 Mbps) in pomnilnikom UFS 3.1.

Kar zadeva kamero, slikovni procesor obdeluje HDR v 14-bitih in lahko obdeluje senzorje, velike do 320 MP ali tri kamere ločljivosti 32 MP hkrati. Snemanje videa 4K je na voljo pri hitrosti do 60 sličic na sekundo, čip pa ima vgrajeno dekodiranje AV1 do ločljivosti 4K. Zaslonski adapter podpira tudi HDR10+ Adaptive in ima vgrajeno pre tvorbo SDR v HDR z umetno inteligenco, ki zmanjša šum pri videoposnetkih.

Prvi nabor čipov Dimensity 8250 je tik pred vrati – prvi telefon opremljen z njim, Oppo Reno12, prihaja konec maja, vendar ne na naš trg.

Uradna aplikacija ChatGPT za računalnike Mac

ChatGPT ima zdaj namizno aplikacijo, vendar je na voljo samo v sistemu macOS.

V predstavitvi, ki jo je prikazalo podjetje OpenAI, so uporabniki lahko odprli namizno aplikacijo ChatGPT v majhnem oknu poleg drugega programa. ChatGPT-ju so postavljali vprašanja o tem, kaj je na njihovem zaslonu, in sicer tako, da so to vtipleli ali izgovorili. ChatGPT se je nato

odzval na podlagi tega, kar je »videl«. OpenAI pravi, da lahko uporabniki ChatGPT-ju zastavijo vprašanje z uporabo bližnjice Option + Space na tipkovnici, prav tako pa lahko posnamejo zaslone in o posnetkih razpravljajo v aplikaciji. Do nove aplikacije bodo lahko dostopali tako brezplačni uporabniki kot tudi tisti, ki za uporabo več funkcij platformo plačujejo. Vendar bo sprva na voljo le uporabnikom ChatGPT Plus, širša uvedba sledi v »prihodnjih tednih«.

OpenAI načrtuje tudi lansiranje različice aplikacije za Windows, a šele »kasneje letos.« ChatGPT je torej kot aplikacija za zdaj na voljo za iOS in Android. OpenAI je delil tudi sliko novega uporabniškega spletnega vmesnika ChatGPT in zdi se, da prihaja z nekaj manjšimi spremembami začetnega zaslona in postavitve sporočil. »Vemo, da postajajo ti modeli vse bolj zapleteni,« pojasnjujejo v podjetju. »Ampak želimo, da izkušnja interakcije dejansko postane bolj naravna, enostavna, in da se sploh ne osredotočate na uporabniški vmesnik, ampak se osredotočite na sodelovanje s ChatGPT-jem.« Poleg nove aplikacije in novega uporabniškega vmesnika je podjetje pokazalo tudi svoj nov model GTP-4o, ki je brezplačen za vse uporabnike.

Novi e-skiro Xiaomi že v Sloveniji

Xiaomi Electric Scooter 4 Pro (2. generacija) je na voljo v Evropi. Skiro je bil na globalni spletni strani znamke prvič opažen marca, kmalu zatem pa so pricurjale evropske cene. V Sloveniji je na voljo za okoli 550 evrov.

Električni skuter 4 Pro (2. generacija) ima zmogljivejši motor kot njegov predhodnik in ponuja največjo moč 1000 W. Najvišja hitrost je zaradi skladnosti z zakonom še vedno omejena na 25 km/h, med vožnjo pa lahko izbirate med tremi načini oziroma največjimi hitrostmi. Druga nadgradnja je baterija s 468 Wh, ki zagotavlja 5 kilo-

HR&M FESTIVAL

SOUSTVARJAMO PRIHODNOST POSLOVNEGA OKOLJA

- Osrednji kadrovski in poslovni festival
- 50+ govorcev
- Več prizorišč v dinamičnem kampusu okolju
- Specializirane delavnice
- Poglobljene razprave
- Strateško mreženje s 1000+ strokovnjaki
- 24 ur v živo in na spletu
- Personalizirana izkušnja dogodka v živo in na spletu

Prijavite se zdaj po najugodnejši ceni!

Shranite datum: **17. 9. 2024**, Ljubljana www.planetgv.si/hrm-festival

metrov daljši doseg, in sicer skupnih 60 kilometrov. Zaslon na sredini krmila prikazuje hitrost in preostalo napolnjenost baterije. Druge značilnosti vključujejo 10-palčne široke pnevmatike, okvir iz ogljikovega jekla, samodejne luči in smernike. Poleg tega se lahko e-skiro za lažje shranjevanje in prenašanje zloži na pol.

Skiro Xiaomi Electric Scooter 4 Pro (2nd Gen) je nekoliko težji od konkurence, saj tehta kar 19 kilogramov. Lahko pa brez težav prevaža osebe in tovor do teže 120 kilogramov.

Evidentiranje delovnega časa ni samo »štemplanje«

Uvesti evidenco delovnega časa ali ne je pogosto vprašanje, ki si ga zastavljajo vodstva v podjetjih in drugih ustanovah. Ali tako zaposleni kot vodstvo želijo evidenco delovnega časa? Odgovor je pritrđen v primeru, da se uporablja sistem, ki omogoča fleksibilnost in prilagoditev na sistem dela. Ne glede na dejstvo, da je evidenca delovnega časa na začetku nezaželena, se v praksi izkaže, da jo kasneje zaposleni z odobritvijo sprejemajo. Seveda je vse odvisno od sistema, ki se uporablja, ter od pravil, ki so postavljena.

Nobeno podjetje pri tem ni izjema in tudi pravila, ki v podjetjih veljajo, se lahko uspešno in enostavno prenesejo v sistem evidence in spremljanja delovnega časa. V primeru, da je sistem povezan še z potnimi nalogi in dovolilnicami, pa predstavlja zaokrožen učinkovit sistem, ki ima številne prednosti. Za elektronske najave odsotnosti in službena potovanja je potreben samo en klik. Elektronsko podpisovanje pa prispeva k ekološki osveščenosti. Zadnja najbolj »zaželena« novost je elektronsko arhiviranje mesečnih podatkov in evidenc. Več kot 15 letne izkušnje s sistemom

eTM v različnih podjetjih, šolstvu, zdravstvu in javni upravi kažejo pozitiven odziv. Posebej za sistem šol, kjer se delovni čas deli na obvezno prisotnost in obšolske dejavnosti. Dejstvo, da vse storitve tečejo v oblaku, predstavlja številne prednosti. Izbirate lahko med različnimi načini evidentiranja (terminal, mobilne naprave, računalnik).

Prijavno konzolo je možno kombinirati tudi s kontrolo dostopa. Vsi naštetih sistemi se lahko med seboj kombinirajo, odvisno od ciljev in potreb. Pomemben cilj vsakega sistema evidentiranja delovnega časa je prenos podatkov v sistem obračuna osebnih dohodkov. Trenutno sistem podpira večino najpogosteje uporabljenih ERP sistemov.

Tako zaokrožen sistem daje pritrđen odgovor na zastavljeno vprašanje, ali je evidenca delovnega časa smiselna.

Več informacij na spletni strani www.e-tm.si ali na telefonski številki 02 3000 360.

Xiaomi še z brezžičnim senzorjem gibanja

Xiaomi še naprej širi portfelj izdelkov, ki jih prodaja pod svojo blagovno znamko. Poznamo ga po odličnih telefonih, podjetje pa izdeluje tudi

POSTANITE ENERGETSKO NEODVISNI S TAB E.STORAGE BATERIJSKIMI HRANILNIKI ELEKTRIČNE ENERGIJE

www.tab.si | TAB d.d. | Polena 6, 2392 Mežica | T: 02 87 02 300

TAB
Li-ion batteries

računalnike, skiroje, ure, zapestnice, lotili pa so se tudi tehnologije pametnega doma. Pripravili so kar nekaj rešitev za hišne ljubljence, preizkusili pa so se še v rešitvah za varnost, vključno s kamerami in sedaj tudi s senzori.

Senzor gibanja podjetja Xiaomi je izredno kompakten. S priročnim nastavljamim nosilcem lahko senzor namestimo praktično kamorkoli. Ko zazna gibanje, se vklopi lučka na vozlišču. Lahko pa tudi sproži alarm, če ste predhodno nastavili takšen način delovanja (Away from Home). Novi senzor lahko zazna gibanje v vidnem polju 130 stopinj na razdalji do štirih metrov.

Novi senzor uporablja napredno tehnologijo, podatke pa prenaša preko brezžične povezave Bluetooth. Njegova prednost je delovanje na baterije, zato priključitev v omrežje ni vedno potrebna. Senzor napaja ena baterija vrste CR3450, ta pa bo zadoščala za do tri leta avtonomije delovanja. Senzor gibanja podjetja Xiaomi je trenutno naprodaj na kitajskem trgu. Njegova maloprodajna cena je zelo nizka, saj je postavljena na zgolj preračunanih 25 evrov. Najverjetneje bo novost kmalu mogoče kupiti tudi pri nas.

Apple Vision Pro kmalu tudi v Evropi?

Apple Vision Pro, očala za prostorsko računalništvo, ki so v začetku leta med uporabniki povzročila kar veliko evforijo, bodo morda zelo kmalu prišla v Evropo. Točnega datuma nimamo, se pa šušlja, da bi se lansiranje v evropske države lahko začelo po Applovem dogodku WWDC 2024, ki bo potekal 14. junija.

Očala smo lahko za kratek čas preizkusili tudi v uredništvu po zaslugi podjetja XR Lab. Pohvalimo lahko odlični programski vmesnik in zaznavanje prostora okoli nas. Tehnologija sledenja očem in rokam deluje zelo dobro, kar znatno olajša premikanje po sistemu in krmiljenje aplikacij. Tipkanje na virtualni tipkovnici ni najbolj natančno, je tudi dokaj nerodno, saj ni nobenega taktilnega občutka – da lahko dejansko kaj natipkaš, se moraš zanašati zgolj na vid.

Prednost in hkrati pomanjkljivost očal je odlična združljivost z računalniki Macbook. Pomanjkljivost zato, ker očala delujejo samo v Applovem ekosistemu. Kar smo lahko preizkusili glede vsebine, deluje zelo dobro. Posebej gledanje filmov in posnetkov je delovalo izjemno. Iger, razen osnovnih, nismo uspeli testirati. Grajam zelo visoko ceno, ki težko upraviči sicer zelo unikatno izkušnjo. Glede na to, da so Metina očala skoraj 7-krat cenejša in imajo v portfelju veliko več aplikacij in iger, je jasno, da je za zdaj Applova tehnologija namenjena bolj nižnim ciljnim skupinam, posebej v poslovnem svetu. Ker gre za prvo generacijo očal, se pojavljajo tudi težave s kakovostjo izdelave. Zasloni trpijo zaradi razpok, paščki se "cufajo", a to so začetni krči, ki jih bodo zagotovo odpravili do naslednje generacije.

Prstan z enotedensko avtonomijo delovanja

Bi imeli pametni prstan? Funkcije so precej podobne pametnim uram, te pa smo zdaj že kar vajeni videti na zapestjih mimoidočih. Njihova prednost je oblika, ki ne pritegne veliko pozornosti, v ozadju pa se ves čas dogajajo procesi za spremljanje stanja našega telesa. Našli smo že več različnih prstanov, ki stanejo od nekaj deset evrov, pa do tistih, ki stanejo malo bogastvo. Prstan Rogbid Smart Ring 3 je eden izmed prvih, torej teh, ki za relativno malo denarja obljublajo veliko. Rogbid Smart Ring 3 je na voljo na spletni strani prodajalca. Po besedah proizvajalca prstan ponuja neprekinjeno merjenje srčnega utripa, merjenje nasičenosti krvi s kisikom in vse ostalo, kar si želimo, da prstan spremlja med športnimi dejavnostmi. Pametni prstan prek spremljevalne aplikacije omogoča tudi natančno ocenjevanje telesa po aktivnosti. Vgrajen ima tudi merilnik korakov.

Pametni prstan Rogbid Smart Ring 3 lahko uporabljate tudi pri plavanju, saj je voodoporen do 5 ATM. Baterija zdrži do sedem dni, tehta pa pet gramov. Piko na i mu daje etui s polnilno baterijo, ki lahko pametni prstan povsem napolni do 20-krat. Prstan je na voljo v kar sedmih velikostih, od 56 milimetrov do 71 milimetrov. Zanimiv

prstan Rogbid Smart Ring 3 ni pretirano drag. Cena je postavljena na okoli 200 evrov, v akciji

Žepna igralna konzola za retro navdušence

Kitajci kot po tekočem traku pripravljajo konzole za igranje starejših retro iger. Očitno je ta trg še vedno dobičkonosen, kajti skoraj vsak mesec lahko pišemo o novi konzoli. Razumemo privlačnost, a glede na to, da lahko današnji telefoni s pomočjo emulatorjev poganjajo vse igre starejših konzol (in tudi Windowsa ter Switcha), težko dojamemo, zakaj se uporabniki še vedno poslužujejo takšnih konzol. Še posebej, ker cena navadno ni ravno nizka.

Najnovejša konzola iz kitajskih delavnic je Aya-neo Pocket DMG. Retro izgled ji daje tako ohišje kot zaslon. Opremljena je namreč z zgolj 3,92-palčnim oziroma 9,96-centimetrskim zaslonom OLED ločljivosti 1240 x 1080 slikovnih točk. Baterija zagotavlja več ur neprekinjenega igranja. Konzola lahko zažene igre za konzole Nintendo 64, Nintendo DS in celo PlayStation 1. V notranjosti je glavna komponenta čip Snapdragon G3x Gen 2 podjetja Qualcomm.

Aya-neo Pocket DMG, ki močno spominja na legendarni Game Boy, ima prednameščenih ogromno iger. Da bodo vedno delovale tekoče, bo poskrbel zgoraj omenjeni čip. Ta omogoča poganjanje tako 8-bitnih kot 16-bitnih iger. Za odlično uporabniško izkušnjo pa skrbijo priročni gumbi za igranje in dve igralni palici. Cena in datum začetka prodaje še nista znana.

KVALITETNA GAMING OPREMA

2 leti garancije

+ 3 dodatna leta PODALJŠANE GARANCIJE

Kako močno je ranljiv svetovni splet?

RAZVOJ INTERNETA JE V ZADNJIH 30 LETIH DOSEGEL IZJEMNO RAST, OD 64 KB/s, KI SO JIH IMELI ZAHTEVNEJŠI POSLOVNI UPORABNIKI, DO DANAŠNJIH 1 GB/s, DOSTOPNIH PRAKTIČNO VSAKOMUR. V ISTEM OBDOBJU SO PONUDNIKI INTERNETNIH STORITEV SVOJE HRBTENICE POVEČALI S PRVOTNIH 2 MB/s ALI 10 MB/s NA DANAŠNJIH 100 GB/s ALI VEČ.

Zanesljivost interneta danes igra kritično vlogo. Pred tridesetimi leti je imela zamuda pri dostopu do interneta minimalne posledice, saj sta majhna količina elektronske pošte in pregled spletnih strani lahko počakala nekaj ur ali celo ves dan, ne da bi to vplivalo na poslovanje. V sodobnem času, ko so poslovni procesi podjetij v veliki meri digitalizirani in vse ključne aplikacije shranjene v oblaku, pa že najmanjša prekinitev povezljivosti lahko povzroči obsežne in pogosto katastrofalne posledice za poslovanje.

ŠTEVILNE GROŽNJE PODMORSKIM KABLOM

Obstajajo številni globalni izzivi za nenehno povezljivost. Najkrajša podatkovna pot med Evropo in Kitajsko, Japonsko ter Korejo poteka čez Rusijo in Ukrajino, kjer bi vojna lahko prekinila te povezave. Podmorski kabli, ki povezujejo Evropo z JV Azijo, prečkajo Rdeče morje, kjer so izpostavljeni terorističnim napadom, ki ne ogrožajo le ladij, temveč tudi popravilo kablov. Eden od ključnih podmorskih kablov, AAE-1, ki povezuje Evropo z JV Azijo, je že mesece nedeljujoč zaradi sankcij, ki vplivajo na enega od partnerjev v konzorciju, Yemen Telecom. Premestitev kabla iz jemenskih teritorialnih voda bo trajala vsaj še pol leta.

Ob Afriki smo bili priča nesreči, ko so podmorski plazovi onemogočili delovanje štirih od petih podmorskih kablov. Na srečo so uspeli večino prometa preusmeriti na edini delujoči kabel. Popravilo podmorskega kabla traja 6-8 tednov, saj ga mora opraviti posebej opremljena ladja. Si lahko predstavljate, da je pol Afrike dva meseca brez interneta?

NOVI IZZIVI, KO PRIDEJO KABLI NA KOPNO

Dodatna ranljivost obstaja na tako imenovanih pristajalnih postajah, kjer podmorski kabli pridejo na kopno. Te postaje so redke in zelo izpostavljene v primeru terorističnih ali drugih napadov. Statistično gledano je največji izziv za zagotavljanje povezljivosti lokalna zanka, saj ta običajno ni podvojena kot hrbtenične povezave. Največje nevarnosti predstavljajo gradbeni posegi in glodalci. Popravilo napak lahko traja od 6 do 8 ur, kar je razlog, da je za vsakega poslovnega naročnika, odvisnega od telekomunikacijske infrastrukture, nujno zagotoviti vsaj eno dodatno povezavo, ki poteka po drugi trasi. Včasih je dovolj že mobilna povezava. Za sam mehanizem preklopa je več možnosti, odvisno od tega, ali naročnik nudi storitve na strežnikih drugim ali samo dostopa do virov zunaj. V prvem primeru si lahko omogoči

oglaševanje IP naslovnega prostora s pomočjo BGP usmerjevalniškega protokola, ki omogoča usmerjevalnikom, da določijo najboljše poti za prehod podatkovnega prometa med omrežji.

KLJUČNE SO REŠITVE, KI LAHKO PREENESEJO MOTNJE

“Čeprav tehnologija napreduje z neverjetno hitrostjo, še vedno ostajamo izjemno ranljivi na nepredvidljive dogodke, ki lahko v trenutku prekinijo naše digitalne povezave. Te ranljivosti nas opominjajo, kako ključno je strateško načrtovanje in izvajanje redundančnih sistemov, da zmanjšamo tveganja in ohranimo kontinuiteto poslovanja. Da bi se uspešno spopadli s temi izzivi je nujno, da organizacije razvijajo napredne in prilagodljive telekomunikacijske rešitve, ki lahko prenesejo različne oblike motenj, od naravnih katastrof do tehničnih okvar. Izgradnja trdne, večplastne infrastrukture, ki vključuje redundantne povezave in raznovrstne prenosne poti, je temelj za vzpostavitev zanesljivega poslovnega okolja, ki ne le izboljša odpornost podjetij na potencialne izpade, temveč tudi krepi njihovo sposobnost, da se hitro prilagodijo in okreva po nepričakovanih prekinitevah”, je povedal Andrej Boštjančič, direktor podjetja SoftNET.

Reddit in OpenAI sklenila dogovor

REDDIT BO Z NOVIM DOGOVOROM DOBIL DOSTOP DO TEHNOLOGIJE PODJETJA OPENAI ZA IZDELAVO FUNKCIJ UMETNE INTELIGENCE, OPENAI PA BO DOBIL DOSTOP DO OBJAV NA REDDITU, KI SO ZA UČENJE CHATGPT-JA LAHKO PRAVA ZAKLADNICA.

Podjetje OpenAI je podpisalo pogodbo o dostopu do vsebine podatkovnega programskega vmesnika (API) Reddita v realnem času, kar pomeni, da lahko v ChatGPT-ju in drugih novih izdelkih prikaže razprave s tega spletnega mesta. Gre za podoben dogovor, kot ga je Reddit v začetku tega leta podpisal z Googlom in naj bi bil vreden 60 milijonov dolarjev.

Dogovor bo Redditu tudi »omogočil uvedbo novih funkcij, ki jih poganja umetna inteligenca, tako za Redditorje kot moderatorje«, ter uporabo velikih jezikovnih modelov OpenAI za izdelavo aplikacij.

Uporabniki Reddita so lansko leto uprizorili množičen upor, ker se niso strinjali, kako vodstvo Reddita upravlja platformo, zato bo zanimivo spremljati, kako se bodo odzvali na najnovejši dogovor. Več kot 7000 podskupin na Redditu je junija 2023 začasno zaprlo vrata, potem ko so uporabniki protestirali proti Redditovim spremembam cen uporabe programskega vmesnika.

Nedavno sta dogovor sklenila tudi platforma Stack Overflow in OpenAI. V protest so uporabniki želeli izbrisati svoje najbolj obiskane odgovore, ker niso želeli, da se jih uporablja za učenje velikih jezikovnih modelov. Platforma je njihov poskus zaustavila in tudi blokirala uporabnike. Slednji so platformi očitali, da jim ni dala možnosti odločitve, ali bodo pri tem sodelovali ali ne.

Vrnimo se k Redditu in OpenAI. Finančni podatki dogovora niso bili razkriti, so pa delnice Reddita po razkritju dogovora poskočile za 10 odstotkov. »Reddit je postal eden največjih odprtih internetnih arhivov pristinih, pomembnih in vedno aktualnih človeških pogovorov o vsem in vsakomur. Vključitev v ChatGPT potrjuje naše pričanje o povezanem internetu, pomaga ljudem

najti več tistega, kar iščejo, novemu občinstvu pa pomaga najti skupnost na Redditu,« pravi Steve Huffman, izvršni direktor Reddita.

To je kar velik premik za podjetje, ki v preteklosti ni bilo naklonjeno podjetjem, ki so želela prečesavati njihove forume za uporabo podatkov. Daleč nazaj so zagrozili celo Googlu, da bodo blokirali njihove brskalnike, če bodo še naprej upo-

rabljali podatke njihovih uporabnikov. V podskupini za ChatGPT so bili do moderatorjev ostri zaradi uporabe logotipa ChatGPT, ker naj bi s tem kršili avtorske pravice podjetja OpenAI.

Kot vedno, ko teče beseda o umetni inteligenci, se že pojavljajo pomisleki o avtorstvu. Kdo je v tem primeru lastnik vseh teh podatkov? Uporabnik ali platforma?

NE BODI TAT!
NE BODI PIRAT!

Geri Computer d.o.o. priporoča uporabo legalne programske opreme Microsoft!

Kasnejša legalizacija računalnika je dražja kot nakup legalnega Microsoft sistema že v začetku!

Microsoft

notesniki.si
Z VAMI ŽE OD 2003

Za nakup HP, Lenovo, Dell, Acer, Asus računalnika ali notesnika z Microsoft Windows 11 pokličite na 051 444 252 ali pišite na info@notesniki.si

Poslovne rešitve potrebujejo podatke

PODJETJA Z INOVATIVNIMI POSLOVNIMI REŠITVAMI SPREMINJAJO POSLOVNO OKOLJE.

Pomembno je, da podjetja za izboljšanje delovnih nalog izkoristijo možnost uporabe programske opreme, storitev in aplikacij ter napredne analitike in oblčnih storitev. Tudi podatkov, ki jih zajemajo, hranijo, arhivirajo in z njimi upravljajo, je vse več. Rezultat pametnega upravljanja so optimizacija procesov, večja mobilnost ter povečanje konkurenčne prednosti.

V OSPREDJU MORA BITI STRANKA

Uspešno poslovanje je odvisno od tega, ali je podjetje sposobno zadovoljiti potrebe in zahteve svojih strank. Najprej mora vzpostaviti stik, za kar lahko uporablja različne komunikacijske kanale, nato se začne zbiranje podatkov o željah strank. CRM sistemi omogočajo zbiranje in organizacijo podatkov o strankah, kar omogoča boljšo personalizacijo storitev. Sposobnost sledenja vseh interakcij s strankami omogoča podjetjem, da bolje razumejo njihove potrebe in želje, kar vodi k bolj usmerjenim in učinkovitim marketinškim kampanjam. Integracija CRM sistemov z drugimi poslovnimi sistemi, kot so ERP in BI, omogoča celovitejši pregled nad poslovanjem in boljše strateško načrtovanje.

Boljša kot je segmentacija strank, bolje so lahko usmerjene marketinške kampanje, kar povečuje verjetnost za uspeh. Poleg tega CRM sistemi omogočajo sledenje celotne poti stranke, od prvega stika do nakupa in nadaljnjih interakcij, kar zagotavlja celovit pregled nad odnosom s

strankami. CRM sistemi centralizirajo vse podatke, vključno z zgodovino nakupov, interakcijami, povratnimi informacijami in preferencami. Omogočajo tudi sledenje vseh stikov s strankami, zaposlenim pa, da imajo celovit pregled ob vsakem stiku.

CRM sistemi avtomatizirajo procese, kot so ustvarjanje ponudb, spremljanje prodajnih priložnosti in upravljanje prodajnih cevi. Analitična orodja, ki so običajno integrirana v CRM sistemih, omogočajo podrobno analizo podatkov o strankah, kar pomaga pri prepoznavanju trendov in priložnosti za izboljšanje.

ZAPOSLENI SO DRAGOCEN POSLOVNI VIR

Za učinkovito delovanje vsakega podjetja je ključno tudi upravljanje človeških virov (HRM). HRM sistemi predstavljajo tehnološko podporo, ki omogoča avtomatizacijo in optimizacijo vseh procesov, povezanih z zaposlenimi. Od zaposlovanja in usposabljanja do spremljanja delovne

uspešnosti in upravljanja plač – HRM sistemi poenostavljajo kompleksne naloge, ki so ključne za uspešno vodenje kadrov.

Prva prednost HRM sistemov je centralizacija vseh podatkov o zaposlenih. S tem podjetja pridobijo celovit pregled nad človeškimi viri, kar omogoča boljše načrtovanje in upravljanje. Vsi podatki, od osnovnih informacij o zaposlenih do podrobnosti o njihovih veščinah, delovni uspešnosti in preteklih usposabljanjih, so dostopni na enem mestu. To poenostavlja procese, kot so ocenjevanje delovne uspešnosti in načrtovanje nadaljnjega razvoja zaposlenih.

HRM sistemi omogočajo tudi avtomatizacijo procesov zaposlovanja. Od objave prostih delovnih mest do izbire kandidatov in njihovega uvajanja. HRM rešitve poenostavljajo in pospešujejo celoten proces. Sistem omogoča sledenje prijavam, avtomatizirano predizbiro kandidatov glede na določene kriterije in organizacijo razgovorov. S tem se zmanjšuje tudi administrativno breme kadrovskih oddelkov.

Usposabljanje in razvoj zaposlenih sta ključna za dolgoročni uspeh podjetja. HRM sistemi lahko načrtujejo in spremljajo programe usposabljanja ter razvoja, kar prispeva k nenehnemu izboljševanju veščin zaposlenih. Podjetja lahko z uporabo HRM sistemov lažje identificirajo potrebe po usposabljanju in razvijejo prilagojene programe, ki ustrezajo specifičnim potrebam posameznikov in celotnega podjetja. To povečuje

kompetence zaposlenih ter prispeva k njihovi večji zavzetosti in zadovoljstvu.

Sledenje delovne uspešnosti je še ena ključna funkcionalnost HRM sistemov. Natančne in redne ocene delovne uspešnosti omogočajo objektivno vrednotenje dela zaposlenih, določanje ciljev in spremljanje njihovega napredka. HRM sistemi zagotavljajo orodja za spremljanje uspešnosti na podlagi različnih meril, kar omogoča boljše upravljanje talentov in identifikacijo potencialnih vodij.

ORGANIZACIJA JE VSE POMEMBNEJŠA

Podatkov je vse več in z njimi je vse težje upravljati. Že pred digitalizacijo smo za organizacijo poslovanja imeli kar nekaj rešitev, po najnovejšem digitalnem valu pa se je portfelj rešitev le še povečal.

Dokumentni sistemi so zasnovani za digitalizacijo in učinkovito upravljanje dokumentov znotraj organizacije. Ti sistemi omogočajo shranjevanje, iskanje in deljenje dokumentov na digitalni način, kar prinaša številne prednosti v primerjavi s tradicionalnimi papirnati metodami. Digitalizacija dokumentov zmanjšuje potrebo po fizičnem prostoru za shranjevanje in zmanjšuje možnost izgube ali poškodbe dokumentov.

Ena izmed glavnih prednosti dokumentnih sistemov pa je hitrost in enostavnost dostopa do informacij. Z digitalnimi dokumenti lahko zaposleni hitro najdejo potrebne informacije, kar povečuje njihovo produktivnost in učinkovitost. To je še posebej pomembno v velikih organizacijah, kjer je količina dokumentov lahko ogromna. Poleg tega dokumentni sistemi omogočajo varno shranjevanje in dostop do zaupnih informacij, kar izboljšuje varnost podatkov in skladnost z zakonodajo.

Dokumentni sistemi omogočajo tudi boljše sodelovanje med zaposlenimi. S funkcijami, kot so skupna raba dokumentov, sledenje spremembam in nadzor nad različicami, lahko zaposleni lažje sodelujejo pri projektih in se izognejo pod-

vajanju dela. To povečuje celotno učinkovitost in omogoča boljše upravljanje projektov.

Integracija dokumentnih sistemov z drugimi poslovnimi rešitvami, kot so ERP in CRM sistemi, omogoča celovit pregled nad poslovanjem in izboljšuje procesne tokove. Dokumentni sistemi lahko na primer samodejno shranjujejo in razporejajo dokumente, povezane s strankami ali projekti, kar olajša upravljanje in sledenje teh dokumentov.

BREZ PODATKOV JE NAČRTOVANJE IN ANALIZIRANJE NEMOGOČE

Zagotovo ste že slišali za velike podatke (angl. big data). Gre za velike količine podatkov, ki jih podjetja zbirajo in analizirajo za pridobitev vpogledov, ki so ključni za strateško načrtovanje in odločanje. Tehnologije, ki se ukvarjajo z velikimi podatki, omogočajo obdelavo in analizo podatkov, ki so preveliki, preveč kompleksni ali prehitri, da bi jih lahko obdelali z običajnimi metodami. Uporaba teh tehnologij prinaša številne prednosti, med katerimi so boljše razumevanje tržnih trendov, optimizacija poslovnih procesov in izboljšanje sprejemanja uspešnih odločitev.

Analiza velikih podatkov omogoča podjetjem, da pridobijo globoke vpogleds v svoje poslovanje. S pomočjo naprednih analitičnih orodij

lahko podjetja identificirajo vzorce in trende, ki so sicer nevidni. To omogoča boljše razumevanje vedenja strank, optimizacijo zalog, izboljšanje operativne učinkovitosti in napovedovanje prihodnjih trendov. Na primer: analiza podatkov o prodaji lahko pomaga podjetju pri napovedovanju prihodnjih potreb po izdelkih in načrtovanju ustreznih zalog. Ena izmed ključnih prednosti tehnologije velikih podatkov je sposobnost obdelave v realnem času. To omogoča podjetjem, da se hitro odzovejo na spremembe na trgu in sprejmejo informirane odločitve. Podjetje lahko tako analizira podatke o prometu na svoji spletni strani v realnem času in prilagodi svoje marketinške strategije za povečanje konverzij.

Poslovne rešitve, kot so HRM sistemi, dokumentni sistemi in tehnologije velikih podatkov omogočajo sodobnim podjetjem optimizacijo procesov, večjo učinkovitost in konkurenčnost. HRM sistemi izboljšujejo upravljanje človeških virov, dokumentni sistemi enostavno shranjevanje in dostop do informacij, medtem ko Big Data tehnologije prinašajo globoke vpogleds za boljše odločanje. Skupaj te rešitve podjetjem omogočajo hitrejšo prilagajanje tržnim spremembam, večjo produktivnost in dolgoročno rast, kar je nujno za uspeh v današnjem dinamičnem poslovnem okolju.

**LJUBLJANSKA
VINSKA POT**

POLETNA IZVEDBA

**SOBOTA,
15. JUNIJ 2024**

ULICE IN TRGI
STARE LJUBLJANE

ORGANIZATOR:

PARTNER:

www.ljubljanskavinskapot.si

ENERGETSKA UČINKOVITOST

Evropska direktiva povzročča sive lase lastnikom podatkovnih centrov

EVROPSKA KOMISIJA VZELA INDUSTRIJO PODATKOVNIH CENTROV POD DROBNOGLED.

Podatkovni centri so požrešni porabniki energije, saj predstavljajo skoraj 2,7 % evropske porabe električne energije, do leta 2030 pa se pričakuje, da se bo ta delež povečal na 3,21 %. Zato ni nič nepričakovanega, da je Evropska komisija (EK) vzela industrijo podatkovnih centrov pod drobnogled. Evropska direktiva o energetski učinkovitosti (EED) je celovit zakonodajni okvir, namenjen zmanjšanju porabe energije in spodbujanju energetske učinkovitosti v različnih sektorjih. EK z novo EED direktivo, sprejeto septembra 2023, naslavlja naraščajoči okoljski vpliv podatkovnih centrov in spodbuja izboljšave energetske učinkovitosti. 14. marca 2024 je bila s strani EK potrjena Delegirana uredba o prvi fazi vzpostavitve skupne sheme Unije za ocenjevanje podatkovnih centrov.

KLJUČNE DOLOČBE DIREKTIVE O ENERGETSKI UČINKOVITOSTI ZA PODATKOVNE CENTRE

Ta od lastnikov in operaterjev podatkovnih centrov zahteva, da v evropsko podatkovno zbirko do 15. septembra 2024, nato pa do 15. maja 2025 in naprej vsako leto poročajo informacije in kazalnike uspešnosti iz Aneksov I in II. Ključni so učinkovitost uporabe električne energije (PUE), uporabe vode (WUE), stopnja uporabe energije iz obnovljivih virov (REF) ter stopnja ponovne uporabe energije (ERF). Informacije in ključni kazalniki uspešnosti zajemajo koledarsko leto neposredno pred letom poročanja. Če podatkovni

center, ki poroča, deluje manj kot eno leto, operater podatkovnega centra poroča samo za obdobje delovanja podatkovnega centra, pri čemer to obdobje tudi navede. Metodologija izračunov je povzeta iz zbirke standardov za podatkovne centre CEN/CENELEC EN50600-4.

Del najnovejše publikacije Evropske komisije v zvezi z direktivo EU o energetski učinkovitosti našteva velikostne kategorije podatkovnih centrov, ki segajo od 100 kW do več kot 10 MW.

Ker je Delegirana uredba EU za podatkovne centre že veljavna je skrajni čas, da podjetja in organizacije poskrbijo, da bodo do 15. septembra 2024 imela na voljo vse potrebne mehanizme za zbiranje zahtevanih podatkov. Vhodne podatke pa je potrebno pridobiti z meritvami.

PREDNOSTI IZVAJANJA ZAHTEV DIREKTIVE

Podjetja, ki bodo obratovanje svojih podatkovnih centrov prilagodila zahtevam Direktive, bodo imela številne koristi:

- Zmanjšani stroški za energijo: Podatkovni centri lahko znižajo svoje operativne stroške z optimizacijo porabe energije in implementacijo učinkovitih tehnologij.
- Varstvo okolja: izboljšana energetska učinkovitost zmanjšuje emisije toplogrednih plinov in prispeva k bolj trajnostni industriji podatkovnih centrov.
- Izboljšana konkurenčnost: Energetsko učinkoviti podatkovni centri prispevajo h konkurenčni prednosti z znižanjem operativnih stroškov in dokazovanjem zavezanosti k trajnosti.

- Izboljšana javna podoba: Podatkovni centri, ki izpolnjujejo zahteve EED, ustvarjajo pozitivno podobo okoljske odgovornosti.

UČINKOVIT NAČIN ZA IZPOLNITEV DIREKTIVE

Lastniki in operaterji podatkovnih centrov bodo morali ohraniti prilagodljivo, varno in trajnostno infrastrukturo in pri tem je ključnega pomena napredna programska oprema za upravljanje infrastrukture podatkovnega centra ali DCIM.

»V podjetju ADVANT smo ves čas pozorno spremljali pripravo nove Direktive in skupaj z našim partnerjem Schneider Electric vlagali v podporo pri razvoju primerne rešitve DCIM. Našim strankam lahko že sedaj zagotovimo odločilno podporo z integriranimi rešitvami EcoStruxure (IT, Building, Power, Grid), ki jih lahko uporabijo kot orodje v smeri implementacije EED direktive,« je povedal Branko Jovanović, vodja projektov podatkovnih centrov v podjetju Advant d.o.o.

Natančneje, DCIM 3.0 bo prispeval k zbiranju obveznih poročil o spremljanju energije, kar bo povečalo učinkovitost in produktivnost ter hkrati zagotovilo razvoj pametnega in trajnostnega podatkovnega centra.

Rešitve IT EcoStruxure ponujajo avtomatizirano poročanje, ki temelji na modelih in podatkih, za skoraj vse potrebne KPI-je in možnost enostavnega ogleda napredka skozi čas v več podatkovnih centrih. Vzporedno ponuja možnost izvoza podatkov in ustvarjanja prilagojenih informacij, katerih cilj je krepitev ciljev Direktive EED vsakega podjetja.

(P.R.)

Advant d.o.o., Ljubljana,
Cesta na Brdo 119A
Telefon: +386 1 470 00 00
E-pošta: info@advant.si
www.advant.si

PRO-BIT PROGRAMSKA OPREMA D.O.O.

»Rešitve, ki rastejo z vami«

POGOVARJALI SMO SE Z VLADOM GOBCEM, LASTNIKOM PODJETJA PRO-BIT PROGRAMSKA OPREMA D.O.O., V KATEREM ŽE 35 LET TRŽIŠČU PONUJAJO POSLOVNO PROGRAMSKO OPREMO.

Njihove stranke so predvsem bolj zahtevna mala in srednja podjetja, pa tudi mnogi javni zavodi.

Kje vi vidite vašo konkurenčno prednost?

Že 10 let ponujamo rešitve v spletni tehnologiji, ki lahko tečejo tako v oblaku kot na lokaciji uporabnika. Mnogi uveljavljeni slovenski ponudniki tega prehoda niso zmogli. Tako še vedno obstaja na trgu nekaj razširjenih, a zastarelih programskih rešitev, v katere je težje integrirati povezave do sodobnih modulov tretjih ponudnikov, kot so spletne trgovine, B2B portali, planiranje proizvodnje, kontrola kvalitete, evidenca delovnega časa, dokumentacijski sistemi, napredni moduli s področja upravljanja s človeškimi viri in podobno. Enako velja za vključevanje modulov oziroma metod umetne inteligence.

Število slovenskih ponudnikov poslovne programske opreme na slovenskem trgu iz leta v leto pada. Nekateri podjetja prodajajo, ker so pred upokojitvijo in nimajo naslednikov, drugi pa niso zmogli investicije v ponovni razvoj programske opreme v spletnih tehnologijah in se preprosto prodajo tujim večjim ponudnikom. Tako vedno več ponudnikov ukinja nadaljnji razvoj svojih rešitev in prevzema zastopstvo za tuje rešitve.

Kaj pa veliki mednarodni ponudniki? So vedno zanesljiva rešitev?

Seveda pa na našem trgu deluje tudi nekaj velikih mednarodnih ponudnikov, ki na prvi pogled zaradi svoje razširjenosti v svetu veljajo kot varna naložba, saj vam lahko ponudijo preizkušene rešitve, ki so neke drugje v svetu prilagojene za vašo industrijo. Prevzeti programsko opremo, ki podpira delovanje vaših konkurentov v tujini, pa še ni zagotovilo, da bo rešitev tudi pri vas uspeš-

na. V današnjem globalnem svetu so pogosto edina konkurenčna prednost vaši procesi, se pravi, če hočete biti uspešni, morate delati drugače, bolje kot vaša konkurenca. Zato pa potrebujete programsko opremo, ki je prilagojena vašim inovativnim procesom, kar pa vam velik svetovni ponudnik težje zagotovi, še posebej če rešitev implementira manj izkušen lokalni implementator.

Še posebej pogosto pa so tuji ponudniki manj uspešni v slovenskem javnem sektorju, ki ima veliko specifičnih zahtev. V zadnjih letih smo zasledili kar nekaj neuspešnih projektov velikih svetovnih ponudnikov v slovenskem javnem sektorju, še posebej na področju zdravstva, kar je v nekaterih primerih privedlo do prekinitve pogodb in velike poslovne škode po več letih truda tako implementatorjev kot uporabnikov. Tudi pri instalacijah v izobraževalnem sistemu je bilo zaznati ogromno težav, predvsem pa nezadovoljstva uporabnikov. Težko je verjeti, da so rešitve ponudnikov, ki imajo na tisoče instalacij po svetu tehnično ali vsebinsko slabe. Verjetno gre vzrok iskati v posebnostih slovenske zakonodaje in procesih v slovenskih javnih zavodih, ki jih implementatorji enostavno ne zmorejo urediti, ker nimajo dovolj izkušenj oziroma tudi vpliva na globalni razvoj produkta, ki ga prodajajo.

Je torej ena vaših največjih prednosti prav poznavanje lokalnega okolja?

Naša glavna kvaliteta poleg tehnične odličnosti je, da na podlagi 35 letnih izkušenj poznamo lokalno problematiko in smo navajeni in pripravljene prisluhniti uporabnikom. Seveda pa pri tem uporabnikom tudi priporočamo najboljše prak-

se, do katerih smo prišli v letih našega obstoja. Tudi če v začetku naša programska oprema ne podpira specifičnih procesov, ki so morda zelo pomembni za kupca, vedno poskrbimo, da naredimo projekt do konca. Verjamemo v tesno sodelovanje in razumevanje potreb ter ciljev naših strank. Z našim strokovnim znanjem in nenehnim vlaganjem v inovacije želimo biti našim strankam ključni partner na poti do digitalne transformacije in poslovne odličnosti. Ustrezno pa poskrbimo tudi za vašo hčerinska podjetja na področjih bivše Jugoslavije.

Na kakšen način pa lahko prilagodite rešitve specifičnemu podjetju?

Delujemo pod sloganom "Rešitve, ki rastejo z vami", kar pomeni, da smo razvili rešitev Pro.4, ki se prilagaja specifičnim potrebam in rasti vaše organizacije. Naša platforma Pro.4 je zasnovana tako, da omogoča enostavno prilagajanje in nadgradnjo glede na nove poslovne zahteve in tehnološke trende.

Naše poslanstvo je omogočati uporabnikom večjo učinkovitost poslovnih procesov s pomočjo celovitih ERP rešitev.

Naša vizija je postati vodilni partner inovativne skupnosti, ki ustvarja vitke procese in integrirane informacijske rešitve za srednje in manjše organizacije v srednji Evropi.

Uspeh naših strank je naš uspeh. Zato se veselimo priložnosti, da tudi vaši organizaciji omogočimo izkušnjo brezhibnega in učinkovitega poslovanja z našo rešitvijo Pro.4. Stopite z nami na pot digitalne preobrazbe in skupaj ustvarimo boljše prihodnost vaše organizacije. (P.R.)

KONTAKTIRAJTE NAS!
Vstopite v prihodnost poslovanja skupaj z nami!

www.pro-bit.si
www.pro-bit.si
+386 (0)3 757 39 12
Industrijska cesta 8, 3210 Slov. Konjice

PRO-BIT programska oprema d.o.o.
Industrijska cesta 8,
3210 Slovenske Konjice
prodaja@pro-bit.si
Prodaja: +386 (0)3/757-39-12
Podpora: +386 (0)3/757-39-21
www.pro-bit.si

BIROKRAT API

Rešitev, ki je prilagojena vašim željam

DA LAHKO DANES V POSLOVNEM SVETU ZAGOTOVIMO HITRE IN KORISTNE INFORMACIJE, MORAMO POSKRBE TI ZA IZMENJAVO PODATKOV MED RAZLIČNIMI SISTEMI. KAKO TO ZAGOTOVITI?

V praksi ni prav enostavno najti programske rešitve, ki bi pokrivala vse potrebe podjetja. Po drugi strani pa imajo največjo vrednost prav natančne in pravočasne informacije ter pravilno upravljanje z njimi.

POVEZOVANJE SISTEMOV JE DANES NUJNO

Podjetja danes najpogosteje uporabljajo več različnih sistemov, ki jih želijo med seboj povezati. To so lahko na primer CRM, sistem za skladišče, kadrovska evidenca, računovodski sistem in podobno. Povezovanje sistemov je nujno, saj se sicer prepogosto dogaja, da morajo zaposleni kopico podatkov med različnimi sistemi prenašati ročno ali jih celo prepisovati – kar je zamudno, podatki niso na voljo takoj, pa tudi možnost napake v procesu je večja.

Po drugi strani združevanje sistemov pomeni učinkovit pretok podatkov, prihranek časa in pravilnost informacij, saj se izognemo napakam, katerim smo podvrženi pri ročnem vnosu.

API: NAJBOLJ UČINKOVITA REŠITEV

Kako pa aplikacije oziroma programe najbolj učinkovito povežemo? Prek API-jev oziroma programskih vmesnikov.

API je angleška kratica za programski vmesnik aplikacij. Programski vmesnik (API) omogoča komunikacijo med različnimi programskimi komponentami. Če želijo komunicirati, se morajo informacijski sistemi med seboj razumeti, govoriti isti jezik – podobno kot ljudje. Če ne govorijo istega jezika oziroma ne uporabljajo enakega API-ja, potrebujejo »prevajanje«. Za to poskrbijo strokovnjaki (integratorji), ki preučijo posebnost vseh API-jev in poskrbijo, da se sistemi med seboj lahko sporazumevajo. Tega se zelo dobro zavedajo v

podjetju Birokrat, ki nudi istoimenski program za celovito vodenje poslovanja podjetja in računovodstva, tudi za računovodske servise. Program Birokrat uporabljajo velika podjetja, samostojni podjetniki, društva, javni zavodi ...

POGOSTI PRIMERI RABE BIROKRAT API-JA

API-je razvijajo, ker vedo, da morajo biti sistemi v današnjem poslu povezani, če želijo biti učinkoviti.

Primeri rabe API-ja pri Birokratu so na primer pri uvozu izdanih računov (osnutek računa), če želite iz zunanje aplikacije prenašati oziroma zapisati osnutke izdanih računov v ERP z namenom izstavitve računov. Zunanja aplikacija pripravi podatke o posameznem računu (stranka, datum, artikel, količina, cena) in jih s klicem ustrezne metode zapiše v ERP. Dokument se v ERP preračuna in glede na proces poknjiži. Zunanja aplikacija lahko tak dokument tudi prebere. Prav tako se uporablja pri uvozu izdanih raču-

nov, če kot uporabnik želite iz zunanje aplikacije, v kateri se pripravljajo izdani računi (in se izstavlja), v ERP zapisati finančni dogodek.

Uvozite lahko tudi prejete račune, če kot uporabnik zunanje aplikacije želite, da se prejeti račun zapiše v ERP z namenom nadaljnje obdelave. Če ima račun eno ali več priponk, se te doda v dokumentacijski sistem. V primeru, da je prejeti račun v obliki eRačuna, se lahko uporabi eno od elektronskih poti ePoštarja.

API se lahko uporablja tudi pri oddaji spletnega naročila v ERP za namene nadaljnje obdelave, kot so izdaja blaga, izstavitve računa, finančno knjiženje. Naročilo se zapiše v ERP, vendar je potrebno pred tem pridobiti matične, podporne in ostale podatke (artikle, stranke, zaloge, cene ...).

Ne smemo pozabiti omeniti, da Birokrat omogoča tudi integracijo s plačilnimi POS terminali. Elly POS je eno plačilno mesto za vsa plačilna sredstva. Je POS terminal in davčna blagajna v eni napravi. Poveča učinkovitost in zmanjša možnost napak in nepravilnosti pri vodenju poslovanja, pri tem pa je upravljanje enostavno in se lahko integrira z izbrano davčno blagajno.

INTEGRACIJA Z MNOGIMI SPLETNIMI TRGOVINAMI

Strokovnjaki, ki skrbijo za integracijo s sistemom Birokrat, so že naredili povezave s spletnimi trgovinami eLshop, Magento, Magento 2, Prestashop, WooCommerce, Opencart, Shopify in Weebly. Za integracijo s programom Birokrat vam izdajo API ključ – in zabava se lahko prične. Več najdete tudi na spletni strani www.birokrat.si/birokrat_api.

(P.R.)

Birokrat d.o.o.

Dunajska 191

1000 Ljubljana

T: +386 (0)1 5 300 200

M: +386 (0)30 35 22 88

E: info@birokrat.si

W: www.birokrat.si

DANFOSS TRATA

V podjetju Danfoss Trata ima glavno besedo stranka

Z YULIO ZAYTSEVO, VODJO ODDELKA RAZVOJA ELEKTROMOTORNIH POGONOV V ODDELKU RD&E PODJETJA DANFOSS TRATA, SMO GOVORILI, KAKO RAZVIJAJO REŠITVE, KAJ VSE VPLIVA NA NJIHOVO DELO, KAJ SE BO SPREMENILO V PRIHODNOSTI IN KAJ JE ZMAGOVITA FORMULA PRI RAZVOJU REŠITEV Z VREDNOSTJO ZA STRANKE.

V podjetju ste dobra tri leta na položaju vodje razvoja in raziskav. Nam lahko na kratko opišete vašo zgodbo v podjetju Danfoss Trata? Kakšna je vaša trenutna vloga v podjetju?

Moja zgodba se je začela v Rusiji, kjer sem že od nekdaj oboževala matematiko in tehnične vede. Inženirsko izobrazbo sem dopolnila z managementom in pred 12 leti prišla v Slovenijo. Podjetju Danfoss Trata sem se prvič pridružila leta 2014 kot vodja cenitev produktov za sisteme ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije. Prijeten občutek zaradi klime podjetja in dinamičnega dela me je motiviral za vrnitev. Povabilo v oddelek za razvoj, raziskave in inženiring (RD&E) je bil začetek novega izziva. Sprva sem delala kot projektni vodja, zdaj pa vodim oddelek za razvoj elektromotornih pogonov v oddelku RD&E v Ljubljani, kjer podpiramo razvoj in proizvodnjo analognih in digitalnih pogonov v Sloveniji.

Kako bi opisali delo vaše ekipe?

Pomagamo graditi zelena mesta z dostavljanjem rešitev za dekarbonizacijo. Razvijamo inteligentne in stroškovno učinkovite rešitve za stranke. Naša ekipa je odgovorna za razvoj nove generacije analognih in pametnih naprav (pogonov), ki izboljšujejo sisteme daljinskega ogrevanja in sisteme ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije (HVAC).

Osredotočamo se na tri glavna področja: daljinsko ogrevanje, rešitve za ogrevanje in hlajenje komercialnih in stanovanjskih stavb. Danfoss deluje kot enoten organizem, kar omogoča enostavno izmenjavo znanj med lokacijama na Danskem in v Sloveniji. V ekipi je trenutno 30 članov, hitro se širimo in iščemo specifične profile. Z novimi evropskimi zakoni o razogljičenju smo ponotranjili trajnostne strategije in razvijamo sisteme za manjšo porabo energije.

Kako zahtevno je vaše področje?

Konkurence je ogromno, a Danfoss je pionir na področju pametnih aktuatorjev, prvega smo lansirali že leta 2015. Delujemo podobno kot druga podjetja – zbiramo zahteve strank, ustvarimo poslovni primer, izdelamo prototip, preve-

Yulia Zaytseva, vodja oddelka razvoja elektromotornih pogonov v oddelku RD&E podjetja Danfoss Trata

rimo uspeh, nato ga implementiramo v proizvodnjo in lansiramo na trg.

Največji izziv je najti idejo za zmagovalno rešitev, ki nas loči od konkurence. Razvoj se začne pri razumevanju strank in njihovih potreb. Zahteve strank prejmemo od produktivnih lastnikov, ki sodelujejo s prodajo in ustvarjajo zgodbe o uporabi, da najbolje ustrezamo trgom. Ta proces se nadaljuje do zadnjih faz razvoja in po lansiranju, če vidimo nove možnosti uporabe.

Čeprav je poudarek na digitalnih pogonih, imajo analogni uspešno vlogo na tržišču, povsod kje je potrebna dobra regulacija temperature v prostorih – bolnišnicah, šolah, pisarnah, hotelih in podobno.

Si pri razvoju in raziskavah lahko pomagate z novimi tehnologijami (umetna inteligenca, strojno učenje ...) ali ste jih že uporabljali pred njihovim razcvetom v zadnjih letih?

Na trgu še nimamo izdelkov z umetno inteligenco ali strojnimi učenjem, ki bi jih razvili v mojem oddelku. Poudarek je na "še". Danfoss ima že

večletne izkušnje na področju krmiljenja temperature daljinskega ogrevanja s pomočjo umetne inteligence. Izpostavila bi rešitve, ki jih prodajamo v sklopu Leanheat Building SW portfelja.

Zbiranje podatkov, optimizacija in prilagodljive rešitve so že del našega vsakdana. Delamo na digitalnih rešitvah, ki bodo pomagale strankam, kot so optimizacija delovanja in olajšanje uvajanja alternativnih virov energije za daljinsko ogrevanje. V komercialnih stavbah z mrežo senzorjev zbiramo podatke za izboljšanje delovanja zgradbe, kar podpira energetska varčnost, trajnost in dekarbonizacijo.

Kako predvidevate, da se bo vaše delo in delo vaše ekipe spremenilo v naslednjih letih?

Novi tehnologije, orodja in tržni trendi bodo zagotovo prišli, spreminjale se bodo potrebe in zahteve strank. Naš osnovni poudarek bo še vedno na strankah in hitri dostavi najboljših rešitev. Pri razvoju bodo ključne sposobnost hitrega učenja, visoka prilagodljivost (nove tehnologije, večšine, strukture dela) ter učinkovita komunikacija in informacijski tokovi.

Morda še sporočilo za vse mlade, nadobudne inženirje in raziskovalce.

V moji ekipi cenimo mehke večšine enako kot tehnične. Pomembno je najti ravnovesje med razvojem obeh. Priporočam razvijanje hitrega učenja, spremljanje novih tehnologij in izboljšanje komunikacijskih veščin za boljše sodelovanje in prodajo idej. Stopite izven cone udobja, izpodbijajte informacije z vprašanji "zakaj" in vztrajajte kljub neuspehom, saj so priložnosti za učenje. Ne rabite biti popolni, pomembna je vztrajnost.

Če bi se radi pridružili podjetju Danfoss Trata ali pa bi radi izvedeli več o njihovi zgodbi, obiščite www.danfoss.com. Celoten intervju pa si lahko preberete na naši spletni strani. (P.R.)

STRIM PLUS

Digitalno označevanje naredi najboljši prvi vtis

**ZAKAJ SMO POGOSTO OČARANI NAD BARVAMI IN PREMIKAJOČIMI SE SLIKAMI? TO JE DEL NAŠEGA NAG-
ONA, KI MOŽGANOM SPOROČA, DA JE V BLIŽINI NEKAJ, KAR NAS BO STIMULIRALO.**

Dolga leta smo se ustavljali pri klasičnih pingvinih za oglaševanje, na cestah se še vedno vozimo mimo številnih plakatov in oglasnih panojev, ki našo pozornost pritegnejo s slikami ali besedami. Strategija očitno deluje. Čeprav so slike in besede statične, imajo še vedno pozitiven oglaševalski vpliv.

Kaj pa, če slike in besede ne bi bile statične? Učinek je seveda še večji, kar je glavni razlog, zakaj je digitalno označevanje, ki nadomešča to klasično oglaševanje s panoji in plakati, na pohodu. Namesto statičnih prizorov lahko zasloni na dotik, mobilni zasloni in digitalni LED pingvini pričarajo veliko bolj doživeto izkušnjo in tako še hitreje pritegnejo pozornost mimoidočih. Dinamičnost pa ni njihova edina prednost. So tudi pametni in opremljeni s funkcijami za informiranje, kar le še dodatno povečuje njihovo vsestranskost.

DIGITALNO OZNAČEVANJE JE POVSOD

Kjerkoli se zbira večje število ljudi, na primer na avtobusnih in železniških postajah, v hotelih, zdravstvenih ustanovah, razstavnih salonih, nakupovalnih centrih ..., boste opazili rešitve za digitalno označevanje. Za podjetja je, kot že rečeno, digitalno označevanje trenutno eno najboljših orodij za oglaševanje in povečanje interakcije s potrošniki. Pri komunikaciji s strankami je zelo pomemben prvi vtis oziroma stik. Z rešitvami digitalnega označevanja, kot so zasloni na dotik in LED pingvini, lahko ustvarite raznoliko vsebino, s katero se lahko ciljno usmerite na morebitne stranke. Z vsebino lahko upravljate tudi na daljavo.

Digitalno označevanje pa ni samo orodje podjetij za oglaševanje in rast. Prednost te strategije je tudi v dodani vrednosti za potrošnike. Primerno zastavljena vsebina, ki se prikazuje na digitalnih zaslonih, je lahko tudi zelo informativna. V naku-

povalnih centrih na zaslonih na dotik pogosto vidimo celoten zemljevid z vsemi trgovinami in skritimi kottički, v bolnišnicah nas tovrstni zasloni informirajo o trenutni zasedenosti ambulant in podobno.

Digitalno označevanje pa je lahko uspešno samo s pravimi rešitvami.

Z ZASLONI NA DOTIK DO BOLJŠE INTERAKCIJE

Če potrebujete rešitve za digitalno označevanje, jih boste našli v podjetju Strim plus. Vsaka ima svoje prednosti, skupno pa jim je, da povečajo interakcijo s strankami in zaposlenimi in povečajo učinek oglaševanja.

Digitalni mobilni zaslon je za tiste, ki iščejo nekaj prenosljivega. Prilagajate ga lahko po višini, lahko ga rotirate ali pa mu spremenite naklon. Za deljenje vsebin ga lahko povežete s telefonom, tablico ali računalnikom. Na primer, če bi želeli stranki predstaviti bolj personalizirano ponudbo. Najpogosteje se uporabljajo v trgovinah, na sejmi in poslovnih dogodkih.

Digitalni totem je zaslon na dotik, kjer je poleg interaktivnosti prioriteta tudi funkcionalnost. Podpira do 10 dotikov hkrati, visoko ločljiv zaslon pa v vsakem primeru jasno prikaže zelene informacije. Ker so običajno postavljeni sredi največjega vrveža, nerodnim mimoidočim kljubuje z ohišjem iz kovine in kaljenega stekla.

DIGITALNI LED PINGVINI – VSESTRANSKI IN DINAMIČNI

Digitalni LED pingvini se najpogosteje uporabljajo na dogodkih, konferencah in tekmah, kjer so bili v preteklosti uporabljani roll-up panoji in standardni statični plakati. LED pingvini so veliko bolj vsestranski, predvsem na račun zmogljivost prikaza videoposnetkov in drugih animacij. Uporabljajo se v notranjih in tudi zunanjih prostorih, kjer se močni sončni svetlobi zoperstavijo z visoko svetilnostjo (5000 nit).

Rešitve za digitalno označevanje lahko uporabite praktično povsod, kjer želite izkoristiti prisotnost večjega števila ljudi. V trgovinah jih lahko uporabite za prikaz novosti in informacij o izdelkih, v gostinstvu za prikaz menijev in posebnih ponudb, v izobraževalnih ustanovah za prikaz urnikov, v zdravstvu za prikaz obvestil o čakalnih dobah ... Primerov uporabe je še več, prednost zaslonov na dotik pa je, da se zlahka prilagodijo katerikoli vsebini.

Preizkusite jih lahko v živo v predstavitveni sobi podjetja Strim plus in se iz prve roke prepričate, kako bi lahko te rešitve pomagale vašemu podjetju. Več na www.strim.si. (P.R.)

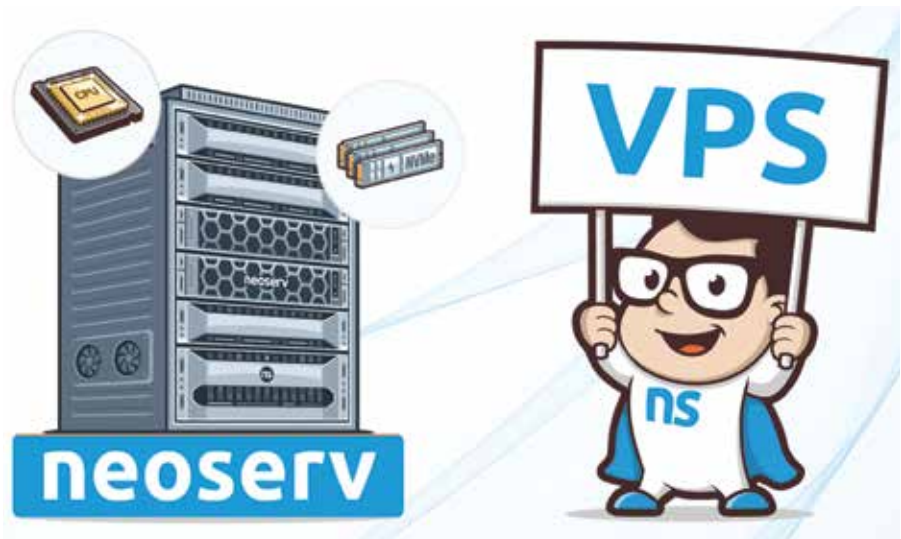
0590 752 00   www.strim.si

NEOSERV.SI - SPLETNO GOSTOVANJE IN DOMENE

Visoko zmogljivi virtualni strežniki s 100-odstotno prilagodljivostjo

ZMOGLJIVA DELL POSLOVNA STROJNA OPREMA, POPOLNA PRILAGODLJIVOST VPS STREŽNIKA, IZBIRA MED VZDRŽEVANO ALI NEVZDRŽEVANO STORITVIJO, 24/7 NADZOR NAD DELOVANJEM STREŽNIŠKEGA OKOLJA IN STALNO DOSEGLJIVA TEHNIČNA PODPORA. VSE TO IN VEČ ZAGOTAVLJA NEOSERV.

Lastniki velikih in množično obiskanih spletnih trgovin se dobro zavedajo, kako pomembna komponenta uspeha je **spletno gostovanje**. To je mnogo več kot le prostor na strežniku, kjer se nahajajo datoteke in podatkovne baze, ki sestavljajo spletišče. Gostovanje odločilno vpliva na to, kako hitro bo delovalo spletno mesto, kako varno bo pred virusi, vdori, DDoS napadi in drugimi spletnimi nevarnostmi, kako zanesljivo bo njegovo delovanje ob močno povečanem obisku, katere funkcionalnosti bodo naročniku na voljo in podobno. Pomembna pa ni le izbira kakovostnega ponudnika spletnega gostovanja, temveč tudi ustrezna izbira vrste storitve. Tista, ki naročniku omogoča **izjemno visoko zmogljivost** in **popolno prilagodljivost**, se imenuje **VPS gostovanje**.

ZAKAJ SE ODLOČITI ZA NAJEM VPS STREŽNIKA?

Čeprav večini lastnikov spletnih strani ustreza cenovno ugodnejše deljeno gostovanje, kjer si isti strežnik običajno deli več sto naročnikov, pa ta storitev vendarle ni primerna za vse. Predvsem lastniki obsežnih in zelo obiskanih spletnih trgovin se pogosto odločijo za **najem virtualnega strežnika**, saj jim ta omogoča zmogljivost, sistemska sredstva in konfiguracijo strežnika po lastnih potrebah. Za VPS strežnik se pogosto odločajo tudi razvijalci programske opreme, saj jim omogoča hitro vzpostavitev virtualnega okolja po meri za testiranje novih funkcij in razvoj aplikacij.

Zmogljivost VPS gostovanja pride še posebej do izraza **ob povečanem obisku spletne trgovine**, npr. ob veliki oglašni ali e-poštni kampanji. Ob visokem številu sočasnih zahtevkov lahko spletno mesto, ki gostuje na deljenem strežniku, postane neodzivno ali nedostopno, medtem ko mnogo več sistemskih sredstev, ki jih zagotavljajo **VPS strežniki**, omogoča nemoteno delovanje strani tudi ob povišani obremenitvi.

NEVZDRŽEVANO / VZDRŽEVANO VPS GOSTOVANJE

NEOSERV, ki storitve spletnega gostovanja in registracije domen ponuja že **od leta 2003**, naročnikom nudi izbiro med najemom nevzdrže-

vanega in vzdrževanega virtualnega strežnika.

Nevzdrževano (unmanaged) VPS gostovanje omogoča uporabo poljubnega operacijskega sistema in polnega (root) dostopa do strežnika ter je namenjeno izkušenim sistemskim administratorjem. Storitve je torej primerna za tiste, ki potrebujejo specifično programsko opremo in želijo virtualno okolje konfigurirati po lastnih potrebah. Če s strani naročnika obstaja želja po vzpostavitvi sistema rezervnih kopij, zavarovanju dostopa strežnika s požarnim zidom, povezavi več strežnikov v virtualno okolje ipd., lahko ponudnik poskrbi tudi za to.

Vzdrževano (managed) VPS gostovanje z nadzorno ploščo cPanel predstavlja rešitev na ključ in je namenjeno naročnikom, ki ne razpolagajo z znanjem nastavitve in upravljanja strežnika oz. se z vzdrževanjem sistema ne želijo ukvarjati. V tem primeru pri NEOSERV poskrbijo za vzpostavitev in konfiguracijo strežnika, namestitve operacijskega sistema in programske opreme, stalen nadzor delovanja strežnika, antivirusesno zaščito, redne varnostne posodobitve in rezervne kopije. Poleg tega ponudnik zagotavlja tudi tehnično podporo (24/7).

PREDNOSTI VPS GOSTOVANJA PRI NEOSERV

Naročniki VPS storitve so pri NEOSERV deležni gostovanja na virtualnih strežnikih z visoko zmogljivo DELL poslovno strojno opremo,

Xeon Gold CPU enotami in bliskovitimi **NVMe SSD** diskovnimi polji. Strežniki so zavarovani z aktivno DDoS zaščito, tveganje izpada spletne povezave pa preprečuje redundantna povezava s fizično ločenimi optičnimi vodi. Vzpostavitev VPS strežnika je opravljena hitro po oddanem naročilu oz. dogovoru glede specifične konfiguracije, možna je tudi nadgradnja strežnika ali namestitve dodatne programske opreme. Vsak VPS strežnik razpolaga z lastnim IP naslovom (možen je dokup dodatnih), **tehnična podpora** pa je naročnikom na voljo **24 ur na dan**, vse dni v letu.

Naročniki, ki se odločijo za vzdrževano VPS gostovanje, so deležni še 24/7 nadzora delovanja strežniškega okolja, napredne NEOSERV Anti-Virus in Anti-Spam zaščite ter rednih nadgradenj in varnostnih posodobitev programske opreme. (P.R.)

neoserv
HITRO, VARNO IN ENOSTAVNO

T: 059 335 000

E: info@neoserv.si

W: www.neoserv.si

KONTRON, D. O. O.

Zaščitite se pred zašifriranjem podatkov

KIBERNETSKI NAPAD Z ZAŠIFRIRANJEM PODATKOV (RANSOMWARE NAPAD) JE ZLONAMERNA DEJAVNOST, PRI KATERI NAPADALEC PRODIRA V RAČUNALNIŠKI SISTEM ALI OMREŽJE TER ŠIFRIRA POMEMBNE DATOTEKE ALI CELOTEN SISTEM. NATO ZAHTEVA ODKUPNINO ALI IZSILJUJE, DA BO PODATKE RAZKRIL JAVNOSTI.

Kibernetski napadalci z zašifriranjem podatkov lastnikom ali uporabnikom sistema onemogočijo dostop do podatkov. Ko šifriranje zaključijo, od »žrtve« zahtevajo odkupnino v zameno za šifrirni ključ ali geslo, ki omogoča vnovičen dostop do podatkov.

Vse bolj pogosto se dogaja, da gre za dobro organizirane in sofisticirane, napredne napade, ko se napadalci po žrtvinem sistemu dobro razgledajo, preden ta izve, da so jo napadli. To obdobje je lahko tudi daljše od pol leta.

ZAKAJ SO KOPIJE PODATKOV V PRIMERU KIBERNETSKEGA NAPADA KLJUČNE?

Zastavlja se vprašanje, kako integrirati strojno in programsko opremo ter voditi procese tako, da skupaj zagotavljajo učinkovito obrambo pred kibernetskimi grožnjami in da nam zlonamerna koda trajno ne okuži podatkov. Rešitev je periodična izdelava kopij podatkov (varnostna kopija, časovni posnetek stanja podatkov) – le tako jih bomo lahko v primeru katastrofe povrnili v svojo prvotno neokuženo obliko. IBM Safeguarded Copy (SGC) je funkcionalnost v programski opremi IBM Storage Virtualize, ki teče na pomnilniških sistemih IBM FlashSystem in SVC. Omogoča periodično ustvarjanje kibernetsko odpornih kopij podatkov (kot časovnih posnetkov stanja podatkov), ki jih ni mogoče spremeniti ali izbrisati zaradi napak uporabnika, zlonamernih dejanj ali napadov z izsiljevalsko programsko opremo.

KAKO DELUJE IBM SAFEGUARDED COPY?

SGC ustvari navidezno zračno vrzel (ang. "air gap") med izvornimi podatki pomnilniškega sistema ter strežniki na eni strani in nespremenljivi-

vimi (ang. »immutable«) kopijami izvornih podatkov na drugi strani. Strežniki do teh kopij podatkov nimajo dostopa, upravljalca pomnilniškega sistema teh kopij podatkov ne more izbrisati ali jih spremeniti.

Sistem se integrira z orodjem IBM Copy Services Manager (CSM), ki omogoča nastavitve urnika izdelave kopij podatkov in koordinacijo s strežniki za zagotovitev konsistence podatkov na ravni aplikacij. V orodju CSM lahko oblikujemo več politik, ki za izbrane logične pomnilne enote (ang. »LUN«) ali skupino enot določa urnik izdelave kopij in časovno obdobje hrambe kopij. Ko ta čas poteče, programska oprema potekle kopije izbršiše. Kopije podatkov se hranijo na istem pomnilniškem sistemu, zato v primeru kibernetskega napada podatke iz varovanih kopij lahko obnovimo v nekaj minutah – v nasprotju s sistemi varnostnega kopiranja podatkov, kjer se čas povrnitve podatkov meri v urah ali celo dnevih. SGC po uspešnem kibernetskem napadu torej omogoča zelo hitro okrevanje in ponovno vzpostavitev poslovanja.

V CSM s funkcijo kloniranja kopij lahko dosežemo tri cilje, izvedemo: testiranje povrnitve izvornih podatkov, povrnitev izvornih podatkov, forenzično analizo posameznih kopij podatkov. Na ta način lahko ugotovimo, kdaj so bili podatki še nedotaknjeni oz. nespremenjeni ter kdaj so nastale

zlonamerne spremembe in kakšne so te spremembe. Forenzična analiza je ključnega pomena za razumevanje vzrokov in ustrezen odziv na kibernetski napad, saj lahko celovito sliko o poteku in posledicah izvedenega kibernetskega napada ter možnostih za okrevanje po napadu pridobimo le, »ko povežemo informacije iz različnih virov (sledi o aktivnosti napadalcev v aplikacijah in strojni opremi, dnevniški zapisi aplikacij, strežnikov in požarnih pregrad, sistemi SIEM in EDR, stanje datotečnih sistemov). Le tako lahko sprejmemo ustrezne ukrepe za obvladovanje in odpravo posledic tega napada«, pojasnjuje tehnični svetovalec za infrastrukturne rešitve Tadej Bregar.

KAKO JE MOGOČE MEHANIZEM NADGRADITI?

Za še bolj poglobljeno razumevanje narave napadov in izboljšanje obrambne strategije pa je mogoče »mehanizem Safeguarded Copy razširiti oz. nadgraditi z IBM QRadar Suite, ki z vgrajenimi mehanizmi strojnega učenja omogoča samodejno analizo dogajanja na pomnilniških sistemih in avtomatizirani odziv na zaznane anomalije zaradi zlonamernega delovanja«, dodaja tehnični svetovalec za infrastrukturne rešitve Tadej Bregar. Če želite izvedeti več o rešitvah za sodobne in učinkovite podatkovne centre, obiščite spletno stran <https://kontron-slovenia.com/sl/resitve/it-resitve/>

(P.R.)

kontron

Kontron, d. o. o.

Ljubljanska cesta 24a

4000 Kranj

info@kontron.si

kontron-slovenia.com/sl/

IBM
Gold Partner

EVIDENTIK.COM

Enostavna, ugodna in napredna rešitev za evidentiranje delovnega časa

PLATFORMA EVIDENTIK.COM PONUJA ŠIROKO PALETO NAPREDNIH REŠITEV, KI OLAJŠAJO EVIDENTIRANJE DELOVNEGA ČASA IN POVEČAJO PRODUKTIVNOST PODJETJA.

Na eni strani omogoča delodajalcu, da spremlja porabo delovnega časa svojih zaposlenih in na podlagi realnih podatkov ugotovi, kje so možnosti za optimizacijo poslovnih procesov, na drugi strani pa zaposlenim daje možnost, da spremljajo svoj delovni čas, dopuste in nadure ter tako aktivno sodelujejo pri upravljanju svojega delovnega in prostega časa.

NAPREDNO EVIDENTIRANJE DELOVNEGA ČASA

Platforma eVidentik.com omogoča preprosto evidentiranje delovnega časa ter pregleden izpis podatkov, ne glede na to, kako raznoliko organizirano je delo v vašem podjetju. eVidentik.com omogoča evidentiranje različnih vrst odsotnosti, pa tudi dopuste, nadure in delovne izmene. S tem lahko vodstvo podjetja učinkovito oceni, kje so možnosti za optimizacijo delovnih procesov, za večjo preglednost in transparentnost pa eVidentik.com omogoča dostop do podatkov tudi zaposlenim.

CENOVNO DOSTOPEN ZA VSAKO PODJETJE

Naslednji razlog, da se podjetja odločajo za eVidentik.com, je njegova izjemna cenovna dostopnost. Ne glede na velikost vašega podjetja boste lahko uživali v vseh funkcijah, ki jih ponuja napredna platforma, brez visokih stroškov, ki bi obremenjevali vaš proračun.

PRIJAZEN ZA IMPLEMENTACIJO IN UPORABO

Pri oblikovanju platforme eVidentik.com so posebno pozornost namenili prijaznosti do uporabnikov, tako delodajalcev kot tudi delavcev, zato je uporaba intuitivna in preprosta. Ne glede na to, ali ste izkušen administrator ali pa novinec na področju tehnologije, boste platformo eVidentik.com lahko uporabljali brez težav ali dodatnega šolanja. Prav tako lahko z uporabo platforme eVidentik.com pričnete takoj, saj je implementacija hitra in nezahtevna.

ENOSTAVNO EVIDENTIRANJE PRIHODA NA DELO IN ODHODA Z DELA

Platforma eVidentik.com omogoča zaposlenim enostavno evidentiranje ob prihodu na delo in odhodu z dela preko terminala na dotik, z uporabo kode, RFID kartice, snemanja obraza ali prstnega odtisa. Proces prijave in odjave je tako izjemno preprost in omogoča, da način evidentiranja prilagodite potrebam vašega podjetja.

MOŽNOST EVIDENTIRANJA TUDI PREKO MOBILNE APLIKACIJE

Zaradi naraščajoče mobilnosti delavcev so pri eVidentik.com razvili tudi mobilno aplikacijo za Android telefone, ki omogoča vašim zaposlenim enostavno prijavo in odjavo od dela kjerkoli in kadarkoli. S tem so za vas razširili uporabnost plat-

BREZPLAČNO 30-DNEVNO TESTIRANJE ZA LAŽJO ODLOČITEV

Da bi vam omogočili, da preizkusite vse prednosti, ki jih prinaša eVidentik.com, vam pri podjetju Bilaz d.o.o. ponujajo 30-dnevno brezplačno testiranje. To vam omogoča, da se prepričate o učinkovitosti in uporabnosti njihove platforme brez tveganja. Prepričani so, da boste z rezultati navdušeni, zato izkoristite prednosti platforme eVidentik.com še danes!

forme eVidentik.com, hkrati pa ohranili natančnost in zanesljivost pri beleženju delovnega časa.

10-LETNA PRISOTNOST NA TRGU IN IZKUŠENA PROGRAMERSKA EKIPA

Platforma eVidentik.com je na tržišču prisotna že več kot 10 let. Za uspešnost in prepoznavnost je poleg kvalitete, uporabnosti in ugodne cene zaslужna tudi izkušena programerska ekipa, ki vam bo vedno nudila pomoč in podporo ter odgovorila na vsako vprašanje. (P.R.)

Bilaz

Bilaz d. o. o.

Sedejeva ulica 8,
5000 Nova Gorica

+ 386 5 333 19 00
evidentik@bilaz.si

www.bilaz.si

HIKVISION

Digitalne rešitve, namenjene za izobraževanje

HIKVISION DIGITALNE REŠITVE ZA IZOBRAŽEVANJE ŠOLAM, VISOKIM ŠOLAM IN UNIVERZAM OMOGOČAJO, DA DELUJEJO BOLJ UČINKOVITO.

Izobraževalne ustanove morajo kar najbolje izkoristiti čas in sredstva, ki so na voljo za poučevanje in pomoč študentom, hkrati pa se trudijo zmanjšati svoje administrativno breme in stroške. Hikvision digitalne rešitve lahko podprejo ta cilj, ki temelji na avtomatizaciji procesov in orodij, ki so v pomoč študentom, učiteljem, administrativnemu osebju in vodjem IT, da delajo bolj učinkovito in produktivno.

Za izobraževalne ustanove vseh vrst in velikosti je glavna prioriteta pomoč študentom pri doseganju njihovega učnega potenciala. Vendar pa je za podporo tej osrednji nalogi med drugim potreben širok razpon administrativnih funkcij in procesov, kar znatno poveča čas, ki ga v to vložijo osebje. To pa navadno poveča tudi operativne stroške.

Mnoge izobraževalne ustanove uvajajo vrsto novih digitalnih tehnologij, da bi kar najbolje izkoristile čas in vire, ki so na voljo za poučevanje in podporo študentom. Pomagajo lahko predvsem tako, da avtomatizirajo rutinske procese, pospešijo obveščanje zaposlenih in učencev ter pomagajo učiteljem pri načrtovanju predavanj in hitrejšem ter učinkovitejšem zagotavljanju učnega gradiva.

Obstajajo štirje pomembni načini, na katere so lahko digitalne izobraževalne rešitve v pomoč izobraževalnim ustanovam pri povečanju delovne učinkovitosti:

- **Prihranek časa za učitelje in učence**

Z najnovejšimi tehnologijami digitalnih učilnic, vključno z interaktivnimi digitalnimi zasloni, lahko učitelji delijo vire z učenci z eno preprosto potezo prsta. Najboljše rešitve omogočajo učiteljem, da prenesejo vse oblike učnih aplikacij tretjih oseb, kar jim omogoča, da v svoje lekcije vključijo različna učna orodja. Takšne rešitve podpirajo tudi praktično pisanje, brisanje, snemanje, pripravo in poučevanje.

Poleg teh ključnih funkcij, ki učiteljem prihranijo čas in učencem pomagajo pri hitrejšem učenju,

interaktivni zasloni zmanjšujejo odvisnost od učbenikov in tiskanega gradiva. S tem poleg znižanja stroškov pomagamo ohraniti naravne vire in občutno zmanjšujemo negativne vplive na okolje.

- **Povečanje učinkovitosti šolskih administratorjev**

Najnovejše digitalne tehnologije uporabljajo video podatke, posnete s kamerami, za avtomatizacijo upravljanja prisotnosti, ne da bi bilo treba ustno klicati študente. To Hikvision doseže s tehnologijo, ki jo poganja AI (umetna inteligenca), ki – seveda s soglasjem staršev in učencev – identificira prisotne in odsotne učence ter v ozadju beleži podatke. S pregledovanjem podatkov o prisotnosti, ki jih beleži sistem, lahko skrbniki spremljajo trende prisotnosti in s temi informacijami zagotovijo, da čim več učencev obiskuje pouk.

- **Šolske informacije postanejo bolj dostopne**

Digitalne izobraževalne rešitve lahko vsaki učilnici dodelijo lastno, edinstveno informacijsko ploščo. Te plošče, imenovane "digital signage", lahko prikazujejo informacije, kot so urniki pouka, dnevne dejavnosti, fotografije razreda ... Šolska uprava jih lahko uporabi za posredovanje informacij, kot so obvestila, šolske dejavnosti ali nujna obvestila.

- **Pomoč IT osebju, da naredi več z manj**

Nekatere rešitve za digitalno izobraževanje zdaj zagotavljajo edinstven pogled prek osrednje aplikacije za spremljanje in upravljanje vseh omrežnih naprav – s preprostimi orodji, ki pospešijo konfiguracijo IT, upravljanje in odpravljanje težav. To prispeva k izboljšanju kakovosti IT storitev za osebje in študente, ter pomaga optimizirati izkušnjo poučevanja in učenja.

ODKRIJTE VSE TO Z REŠITVAMI HIKVISION

Hikvision digitalne rešitve za izobraževanje ponostavljajo in avtomatizirajo široko paleto nalog, s čimer so izobraževalnim ustanovam v pomoč pri povečanju učinkovitosti in zmanjšanju stroškov. Hikvision interaktivni zasloni pospešijo in olajšajo izmenjavo informacij in učnih virov ter izboljšajo učinkovitost in kakovost izobraževanja. Prav tako Hikvision podpira centralizirano upravljanje za vse povezane naprave prek programske platforme HikConnect. Ta omogoča IT osebju vpogled v stanje naprav v omrežju, skupaj z zelo učinkovitimi orodji za oddaljeno konfiguriranje in odpravljanje težav – in to v realnem času. Naprave omogočajo samodejen izklop, ko niso v uporabi, kar dodatno poveča učinkovitost in trajnost ter prinaša znatne prihranke pri stroških. Več lahko najdete na www.hikvision.com/europe. (P.R.)

HIKVISION

adriatic-malta@hikvision.com
www.hikvision.com/europe

MAVE D.O.O.

Nepogrešljivi partner za RFID in NFC tehnologijo

OD TISKARNE PLASTIČNIH KARTIC DO NAJVEČJEGA STROKOVNJAKA ZA RFID IN NFC ČIPE.

RFID in NFC tehnologiji sta zelo razširjeni in omogočata implementacijo prav v vseh dejavnostih. Z njima lahko strojno identificiramo osebe, izdelke, digitaliziramo poslovanje, olajšata vam vstop v objekte ... Zakaj potrebujemo tovrstne strokovnjake, smo povprašali Matjaža Križmančiča, direktorja podjetja Mave d.o.o., ki kot specializirani distributer pomaga pri izboru pravih RFID in NFC čipov ter čitalnikov slovenskim in tujim podjetjem iz najrazličnejših industrij.

Kako ste postali poznavalci te tehnologije?

Pred 15 leti smo ustanovili podjetje in pričeli tiskati plastične kartice za športne klube, trgovska podjetja ter konference. Kmalu so nas podjetja pričela spraševati po karticah z RFID čipi in smo se morali poglobiti tudi v to področje. Sama tehnologija je relativno preprosta in na tem področju se v zadnjih 20 letih ni veliko spremenilo, hitro pa smo opazili, da je za (dobro) delovanje sistemov potrebno poznavanje različnih protokolov in da so lahko velike razlike v delovanju navidez enakih medijev. Dobava pravih in kvalitetnih produktov po zmernih cenah je vodilo našega uspeha.

Kakšna je sploh razlika med RFID in NFC tehnologijo?

Obe tehnologiji temeljita na brezžični komunikaciji med čitalnikom in medijem, ki temelji na uporabi radijskih valov. RFID tehnologijo lahko v grobem razdelimo na Low Frequency (komunikacija na frekvenci 125 kHz), High Frequency (frekvenca 13,56 MHz) in Ultra High Frequency (frekvence 860 MHz do 915 MHz). NFC tehnologija je podskupina, ki zajema del čipov, ki komunicirajo na frekvenci 13,56 MHz in podpirajo določene protokole. V praksi je pogosto tako, da zadeve niso enoznačno opredeljene in celo NFC čitalnik ne bo vedno prebral NFC kartice.

Kako je to mogoče, lahko podate kakšen primer?

Na primer NFC čip tipa ICODE SLIX podpira protokol ISO 15693 in ta ne deluje na običajnih NFC čitalnikih, ki podpirajo le protokol ISO 1444A. Torej, če bi podjetje naročilo tovrstne NFC kartice, bi ostali razočarani, da niti ne omenjamo stroškov, ki bi zaradi tega nastali. Zato se vedno osredotočamo na individualne potrebe svojih strank in jim nudimo prilagojene rešitve.

Omenili ste, da imajo na videz enaki mediji lahko velike razlike v delovanju. Razložite prosim?

Tako kot v mnogih panogah obstajajo tudi v tej panogi ponudniki, katerih produkti temeljijo le na najnižji ceni. Čip v nekem mediju je običajno definiran in izgled ohišja prav tako, kupci pa običajno ne vidimo, kakšni sta kvaliteta in velikost uporabljene antene v tem ohišju, in ravno tukaj prihaja do velikih razlik. Nizkocenovni RFID obeski vsebujejo majhne antene z manjšim številom ovojev in zato ti obeski dosegajo krajše razdalje branja, počasnejše delovanje ali pa jih čitalnik sploh ne zazna.

Kako pa vi veste, kakšne kvalitete so mediji, ki jih dobite od proizvajalcev?

Pred naročilom večje količine nekega novega produkta jasno definiramo

naša pričakovanja glede delovanja in opravimo nakup testne serije. Po prejemu blaga preverimo kvaliteto, in če je ustrežna, umestimo produkt v našo ponudbo. Vso prejeto prodajno blago vedno opremimo z ID številkami za evidenco šarže in s tem zagotavljamo ustrežno kvaliteto naših izdelkov.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in katere nove produkte ali izboljšave lahko pričakujemo v prihodnje?

Povpraševanja po novih ali izboljšanih produktih so vodilo za stalen razvoj, dopolnjevanje in nadgrajevanje naše ponudbe. Z večanjem obsega poslovanja pridobivamo ugodnejše cene s strani naših proizvajalcev in te ugodnosti delimo z našimi strankami. Številnim produktom smo v zadnjih dveh letih znižali ceno, kar je ravno v nasprotju z druginjo, ki se dogaja na drugih področjih. Kupcem, ki uporabljajo naše produkte, v svojih rešitvah nudimo posebne rabate in s številnimi smo vzpostavili prijateljske odnose. Našim strankam veliko pomeni, da imajo zanesljivega in odzivnega dobavitelja kvalitetnih produktov. Takšni nameravamo ostati tudi v prihodnje.

(P.R.)

mave
Kartice in RFID sistemi

MAVE, Kartice in RFID sistemi, d.o.o.

Pod jezom 40, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 41 884 124,

e-pošta: info@mave.si

www.mave.si

MIKROGRAFIJA

Digitalizacije poslovanja ne zaupajte začetnikom

DIGITALIZACIJA POSLOVANJA NE ODPUŠČA NAPAK OZIROMA SO TE LAHKO IZJEMNO DRAGE, ZATO JE NE SMETE OPRAVITI POLOVIČARSKO. ZAUPAJTE JO PARTNERJU Z IZKUŠNJAMI IN SE IZOGNITE GLAVOBOLOM.

V dobi, ko digitalizacija spreminja način poslovanja, postaja povezanost ključna za uspeh podjetij. Digitalizacija poslovanja pa ni odvisna zgolj od tehnologije, temveč tudi od kulture in sodelovanja zaposlenih znotraj podjetja. To naj se odraža tudi pri izbiri in implementaciji tehničnih rešitev, ki omogočajo optimizacijo, nadzor in avtomatizacijo poslovnih procesov. Uvedba digitalnih rešitev že dolgo ni zgolj tehnični projekt, temveč gre (tudi) za naložbo v ljudi in njihov odnos do sprememb.

POSLOVNI PROCESI PO MERI ZAPOSLENIH

Če naj podjetje doseže kar najboljše rezultate, mora svoje poslovne procese oblikovati tako, da bodo ustrezali zaposlenim. Gre za neke vrste poslovno ergonomijo. To lahko dosežete z rešitvijo mDocs Business Process Management. Gre za rešitev, ki omogoča celovit pristop k upravljanju poslovnih procesov. Uvedba platforme mDocs v poslovanje ni le tehnološki korak naprej, ampak hkrati tudi kulturni premik, ki spodbuja sodelovanje in inovativnost zaposlenih. Zanesljiva platforma podjetjem omogoča jasne in pregledne poslovne procese ter njihovo upravljanje in nadzor, hitrejša in zanesljive poslovne odločitve, sledenje dokumentom in podatkom ter aktivno sodelovanje zaposlenih v digitalnih procesih.

mDocs ponuja celoten spekter modulov, s katerimi podjetje lahko doseže celovito digitalno upravljanje vodstvenih in podpornih poslovnih procesov. Na tem mestu želimo izpostaviti modularno rešitev mISO za upravljanje internih aktov ter mPogodbe, mNaročila, mProjekt in mHR za upravljanje kadrovske dokumentacije. Spre-

mljanje tekočega poslovanja postane še bolj dosegljivo, ko podjetje v poslovne procese vključi rešitev za digitalno podpisovanje mSign, ki se popolnoma integrira v platformo mDocs. S tem se vzpostavi sinergijski pristop, ki omogoča učinkovito povezovanje ključnih orodij in zagotavlja usklajenost informacij v organizaciji.

Velja poudariti, da rešitev mDocs ni statična, ampak prilagodljiva, lahko se nadgrajuje, kar omogoča, da so poslovni procesi vedno optimizirani in prilagojeni spreminjajočim se potrebam podjetja. Enako velja za dokumente podjetja, ki so zbrani in urejeni »pod eno streho«, poleg tega podjetje Mikrografija lahko poskrbi tudi za zakonsko skladno varno e-hrambo.

»V sodobnem času mora podjetje spodbujati odprtost do novih idej in sprememb ter stalnih izboljšav. To mu omogoča okolje, v katerem digitalna tehnologija postane učinkovit sestavni del vsakodnevnega poslovanja. mDocs torej ni le orodje za podporo BPM, temveč gonilo učinkovitega in inovativnega poslovnega okolja.

NEŠTETE PREDNOSTI

Digitalizacija poslovnih procesov odpira vrata številnim prednostim sodobnega poslovanja. Z njeno pomočjo podjetje postane bolj odporno na spremembe, saj jasna komunikacija, izmenjava podatkov in dokumentov, poskrbijo, da so zaposleni in stranke ustrezno informirani, vodstvo pa lahko sprejema na podatkih utemeljene poslovne odločitve. Napredna dokumentno-procesna rešitev, kakršna je platforma mDocs, skrbi tudi za varnost poslovanja, saj bistveno zmanjša tveganja, povezana z varnostjo in za-

sebnostjo podatkov z doslednim upoštevanjem regulativ ter šifriranjem podatkov.

Temeljna analiza in modeliranje procesov, ki sta prvi korak pri uporabi rešitve mDocs Business Process Management, podjetju omogočata boljše razumevanje in načrtovanje procesov ter njihovo digitalizacijo in nadaljnjo optimizacijo. Kot pravi pregovor, je dober načrt že pol rešitve, ustrezno modelirani procesi, ki upoštevajo delo zaposlenih in tokokrog dokumentov ter izmenjave informacij, pa zagotovilo za odlično uporabniško izkušnjo. Ta je namreč predpogoj, da se implementirani rešitvi zaposleni ne bodo uprli, nasprotno, jo bodo z veseljem posvojili in uporabljali. Vsako poslovno okolje je edinstveno in ima specifične zahteve, ne glede na to, ali gre za občino, knjižnico, proizvodno podjetje in vse vmes. Prav zato se platforma mDocs temeljito integrira z drugimi poslovnimi rešitvami v okoljih slovenskih podjetij.

TISTI, KI VEDO, KAJ DELAJO

Digitalizacija poslovanja ni enkratna naloga temveč nenehen proces. Treba je stalno spremljati rezultate, izvajati izboljšave in se prilagajati spreminjajočim se potrebam organizacije. Pri elektronskem oziroma brezpapirnem poslovanju ni bližnjic. So le rešitve. Podjetje Mikrografija stavi na profesionalen pristop k digitalizaciji poslovanja. Z njenimi rešitvami in storitvami boste poslovali učinkoviteje, natančneje, skratka preprosto bolje. »Če vam obvladovanje dokumentov in procesov v poslovnem okolju povzroča glavobol, nas pokličite. Odpravili ga bomo.« je že pred več kot desetletjem pisalo na www.mikrografija.si. In kot pribito drži še danes!

(P.R.)

mikrografija

Mikrografija d. o. o.

Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto, Slovenija

Tel.: +386 080 51 15

e-pošta: info@mikrografija.si

www.mikrografija.si

SHARP/NEC

Izjemna kakovost slike, ki gre stopničko višje

PRI PROFESIONALNIH ZASLONIH IN PROJEKTORJIH JE KAKOVOST SLIKE KLJUČNEGA POMENA ZA UPORABNIŠKO IZKUŠNJO, SEVEDA PA SO POMEMBNI TUDI OSTALI PARAMETRI. SHARP/NEC NAS NA TEM PODROČJU VSAKIČ ZNOVA RAZVAJA.

Tokrat so predstavili novosti, ki bodo prinesle svež veter v jedra vašega posla.

ZASLONI BREZ ODSEVA SO POPOLNA IZBIRA

Zaslone za poslovno rabo velikosti 75 palcev (190,5 centimetra), 86 palcev (218,5 centimetra) in 98 palcev (249 centimetra) so lahko odlični način promocije ali predstavitve. Trgovine, lokali, skupni prostori v podjetju, sejne sobe ... način uporabe je lahko nešteto. Nudijo funkcionalnost, ki jo potrebujete za predstavitve in digitalno sporočanje.

Profesionalni zasloni, kakršni so SHARP/NEC E758, E868 in E988 vsak sestanek, konferenco ali zgolj predstavitev izdelka na prodajnem mestu nadgradijo z osupljivo ločljivostjo UHD, vrhunsko kakovostjo in zanesljivostjo. Ob tem zagotavljajo nizke stroške lastništva in dolgo življenjsko dobo. V primerjavi s cenejšimi zasloni velikih diagonal nudijo odlično vidljivost brez odsevov (PRO Haze 25 %) in so s svetilnostjo do 400 cd/m² kot nalašč za uporabo v prostorih z dnevno svetlobo. Z visokim dinamičnim razponom (HDR) za globoke kontraste izpolnjujejo zahteve današnjih konferenčnih okolij.

Zaslone imajo tudi vgrajeno funkcijo samodejnega predvajanja vsebine iz USB ključka tudi s podporo posnetkov v visoki ločljivosti UHD. Tako lahko pozabite na nepotrebne dodatne kable, zunanje naprave in programsko opremo, saj vam vgrajeni USB MediaPlayer omogoča preprosto in brezhibno rešitev.

Zagon je takojšen, vhodi pa samodejno zaznajo preklapljanje med različnimi viri HDMI. Vgrajena je tudi tehnologija, ki administratorju omogoča oddaljen nadzor nad več zasloni preko omrežja zahvaljujoč LAN povezavi in funkciji NEC Naviset Administrator 2, kar znova dokazuje, da so profesio-

sionalni zasloni SHARP/NEC popolna izbira tudi za podjetja z več lokacijami, kjer se potrebuje centralno upravljanje.

Zaslon SHARP/NEC vam bo na sestanku dodal še nekaj potrebne samozavesti in prepričljivosti, medtem ko ga bodo trgovci in gostinci veseli, ker bodo z njim poskrbeli za digitalni marketing in povečanje prodaje.

Nekaj razlogov, ki vas bodo prepričali:

- Nizki stroški namestitve in obratovanja: visoko energetska učinkovit zaslon z osvetlitvijo LED zagotavlja nizko porabo energije, daljšo življenjsko dobo in lažjo zasnovo za enostaven transport, montažo in integracijo.
- Tanko zasnovani in vgrajeni zvočniki: estetsko dovršen dizajn je privlačen na pogled ter omogoča enostavno in poceni namestitev.
- Povezljivost, pripravljena na prihodnost: vključuje več standardnih digitalnih in analognih vhodov za prilagodljivo integracijo v obstoječo infrastrukturo.
- Samostojno delovanje: zaslon je zasnovan za preprosto samostojno prikazovanje vsebin zaradi vgrajenega USB predvajalnika, zvočnikov in funkcije razporejanja vsebin po določenem urniku.
- Enostavno predvajanje brez računalnika: vgrajen predvajalnik USB podpira različne formate slikovnih in video datotek.

PROJEKTORJI, KI NAREDIJO RAZLIKO

Za večje prostore so najboljša rešitev projektorji. Se še spomnite projektorjev, ki so med predavanji nadležno šumeli? Pozabite nanje. SHARP/NEC PA1505UL in NEC PA1705UL sta njihovo nasprotje,

saj sta izjemno tiha. Eden s 15.000, drugi s 17.000 lumni svetilnosti bosta poskrbela za jasno sliko, polno podrobnosti v svetlih prostorih. S tovarniško kalibrirano popolno belo barvo (White Point performance), 12-bitnim procesiranjem signala ter s širokim barvnim spektrom bosta vas in vašo publiko vedno znova presenetila s kvaliteto slike.

Izboljšani zaprt optični sistem omogoča zasnovano brez filtrov, zaščito IP5X proti vdoru prahu in dolgoročno stabilnost slike. Zato se ta projektorja brez filtrov in brez potrebe po menjavi žarnice lahko pohvalita z izjemno nizkimi stroški delovanja in z življenjsko dobo do 20.000 ur.

Njuna glavna prednost v primerjavi s konkurenco sta kakovost barv in brezplačno dostopna programska oprema Pro Assist, ki omogoča oddaljeno nastavljanje projektorja z računalnikom preko omrežja: izbiro vhodov, prilagajanje svetilnosti in tona barv, nadzor nad lečo ... Preko spletnih kamere lahko program barve prilagodi tudi kar samodejno! Še posebno se program izkaže pri združevanju več projektorjev v eno samo veliko sliko v večjih prostorih, saj lahko vse projektorje nastavite oddaljeno preko samo enega programa.

Enostavno opravite prehod na najnovejšo lasersko tehnologijo s profesionalnima projektorjema SHARP/NEC PA1505UL in NEC PA1705UL. Šolske ustanove, podjetja, muzeji ... Izkoristite projektorje SHARP/NEC in ponesite svojo dejavnost na nov nivo.

(P.R.)

Acord-92 d.o.o.,

Stegne 13, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 (0)1 583 72 30

brezplačna tel. št.: 080 26 29

e-pošta: info@acord-92.si

www.acord-92.si

GoSoft

Smo na poti proizvodnje brez napak

PODROČJE KAKOVOSTI PROIZVODNJE (CAQ- COMPUTER-AIDED QUALITY) V OKVIRU PROIZVODNJE 4.0 v GoSOFTU.

V okviru koncepta Proizvodnja 4.0 se tudi fleksibilnejši ERP (Enterprise Resource planning) sistemi, kot je GoSoft, prilagajajo na vedno bolj ažurne podatke ter posledično v okviru modulov poslovne inteligence že podajajo predloge ukrepov. Proces lahko poteka po Demingovem krogu oz. PDCA ciklu (Plan, Do, Check, Act) veliko hitreje, kar pomeni bistveno skrajšan čas, ko lahko v proizvodnji nastajajo napake oz. nekakovostni izdelki.

Osnova za delo je plan naročil, ki lahko v GoSoft prihaja večkrat dnevno na podlagi EDI modula; kjer se plani kupcev dnevno preslikajo v plan dobaviteljev, ki se prenese na nižji nivo – fini plan operacij (slika 1), kjer ERP opravi optimizacijo virov (človek, stroj, orodje).

zastojem in nam prikaže zelo realen čas dokončanja (koliko je še do konca) (slika 2).

Slika 2.: Digitalni dvojček strojnega parka s prikazom trenutnega delovanja (OEE + stanje oz. morebitni zastoji + trenutni števec + koliko je še do konca).

Delavec neposredno ob stroju, kjer nastaja izdelek, iz elektronskega delovnega naloga (E-DN), ki je dosegljiv na »tablici« ob stroju, poroča le še kvaliteto izdelka, s čimer se v realnem času izdelujejo statistična poročila ter obveščanje, kar omogoča takojšnjo odpravo anomalij in zmanjšanje

V primeru, da podatkov o meritvah ni možno zajemati neposredno iz naprav, jih delavec vnaša na »tablici« ob stroju, kjer ga program sam opozarja na določeno periodiko vzorčenja serije, ki se lahko tudi avtomatsko prilagaja (poveča ali zmanjša) glede na število ugotovljenih odstopanj. To je prednost sprotnega vnosa ter v ERP integriranega naprednega modula za kakovost (CAQ- computer-aided quality), ki skrbi za sprotno ukrepanje. Pri večjem odstopanju je namreč potrebna večja frekventnost, pri manjšem pa manjša. Pravilno je, da se frekventnost ustrezno prilagaja, saj čas, ki je potreben za kontrolo, ne prinaša neposredno dodane vrednosti izdelku in ga je potrebno skrbno izrabljati. Sprotni izračun CPK (Capability Index), ki se delavcu prikazuje na »tablici« ob stroju, ter njegov trend (slika 4) in krivulja, so v veliko pomoč pri parametrizaciji proizvodnje brez napak. Proizvodnja brez napak je eno od načel koncepta proizvodnje 4.0.

Slika 1: Planska tabla, ki dinamično prikazuje stanje v proizvodnji in plan delavcev, strojev in orodij ter omogoča takojšnje ukrepanje.

V primeru uporabe v ERP integriranega MES sistema (Manufacture Execution system) povratne informacije neposredno iz strojev uporabimo že takoj pri samem finem planu, ki se izvaja v ERP in tako upošteva najnovejše podatke o dejanskem ciklu in ne več teoretične, ki jih je vnesel npr. tehnolog v pisarni. Posledično je plan veliko natančnejši oz. realnejši (upošteva tudi vse dotedanje

izmeta. V primeru uporabe obogatene resničnosti (AR) pa nam lahko k lažji prepoznavi nekakovostnega izdelka pomagajo tudi očala obogatene resničnosti (AR – Augmented Reality).

Slika 3. Prikaz online podatka o učinkovitosti dela stroja: OEE in faktorjev, ki nanj vplivajo.

Za ugotavljanje kakovosti izdelave je potrebno upoštevati kontrolne plane. Osnova kontrolnih planov pa je analiza napak in njihovih vplivov (FMEA – Failure mode and effects analysis), oboje integrirano v ERP sistemu omogoča veliko lažje obvladovanje sprememb (CM – Change management – tudi ta proces je podprt v GoSoftu) in zmanjševanje napak.

Slika 4: Ob vnosu meritev delavec sproti vidi izračunan trend CPK spremembe; zelena puščica nakazuje, da se približujemo sredini, medtem ko rdeča puščica nakazuje, da se oddaljujemo. Zelena barva v 3. stolpcu sicer pravi, da je meritev znotraj toleranc; vendar je že veliko meritev izven kritične Delta, kar pomeni, da če se bo negativen trend nadaljeval, bo lahko kmalu preveliko odstopanje.

Skupni učinki takih povezav v okviru koncepta Proizvodnje 4.0 lahko doprinesejo tudi do 35 % nižje stroške na enoto izdelka ob isti ali celo povečani kakovosti le tega. Hkrati pa nam ERP GoSoft poda zelo natančne podatke o stroških delovnega naloga (tako o strošku energije, dela delavca, dela stroja, porabljenega materiala (tudi za izmet)); ter pomaga razporediti preostale neproizvajalne stroške za realnejšo oceno dobičkonosnosti posla. (P.R.)

GOinfo d.o.o. Nova Gorica
 Promajnska 37, 5000 Nova Gorica
 tel.: 05 777 57 00
 e-pošta: info@goinfo.si
 www.goinfo.si

mag. Aleš Vovk, GOinfo. d.o.o

IBM FlashSystem 5300

Zmogljiv shranjevalni sistem za podjetja vseh velikosti

IZJEMNO ZMOGLJIVA, KIBERNETSKO ODPORNA IN PRILAGODLJIVA NAPRAVA ZA BLISKOVNO SHRANJEVANJE PODATKOV PREDSTAVLJA ODLIČNO, PRILAGODLJIVO IN VARNO REŠITEV ZA PODJETJA VSEH VELIKOSTI.

Kompaktna naprava za shranjevanje podatkov IBM FlashSystem 5300 predstavlja najnovejšo generacijo vstopnega modela v svet NVMe, a hkrati zmogljivo rešitev, ki zagotavlja visoko razpoložljivost in ostale podatkovne storitve poslovnega razreda po razumni ceni.

PRAV TO, KAR POTREBUJETE

IBM Storage FlashSystem 5300 je napreden shranjevalni sistem, ki zagotavlja izjemno zmogljivost in kapaciteto. Podprte zmogljivosti modulov FlashCore so 4,8; 9,6; 19,2 in 38,4 TB. S hitrostjo branja do 28,6 GB na sekundo in odzivnim časom pri branju manj kot 50 mikrosekund omogoča hitro in učinkovito delovanje za najzahtevnejše aplikacije.

V enem ohišju ima impresivno zmogljivost shranjevanja do 1,8 petabajtov, kar je zavidljivo za 1U ohišje. Kontrolerja s procesorjem Intel Ice Lake in PCIe Gen 4 zagotavljata visoko stopnjo zmogljivosti in povezljivosti, medtem ko sistem lahko hkrati podpira do 16 vhodno-izhodnih vrat za strežnike, kar omogoča večjo fleksibilnost in skalabilnost za različne poslovne potrebe.

STROJNO UČENJE IN UMETNA INTELIGENCA

Vsekakor gre za zmogljiv in odporen shranjevalni sistem, ki nudi izboljšano produktivnost v primerjavi s podobnimi sistemi, na katerih podjetja izvajajo tipične delovne obremenitve. Poleg

tega zagotavlja izboljšano odpornost podatkov, saj je nova tehnologija FlashCore Module 4 zasnovana za nenehno spremljanje statistike z uporabo modelov strojnega učenja za odkrivanje nepravilnosti, kot je izsiljevalska programska oprema. IBM FlashSystem 5300 je maksimalno učinkovit, saj lahko stranke izkoristijo napredno analitiko z umetno inteligenco v IBM Storage Insights. Operacijski sistem IBM Storage Virtualize prav tako vključuje številne funkcionalnosti na osnovi umetne inteligence. Nudi tudi boljšo integracijo z VMware.

KIBERNETSKA VARNOST JE PRIORITETA

Danes ne moremo mimo vprašanja kibernetске varnosti, predvsem ko govorimo o poslu. »Umetna inteligenca in zaščita pred izsiljevalsko programsko opremo sta glavni prioriteti za stranke vseh velikosti,« pojasnjuje Dave Pearson, podpredsednik za raziskave infrastrukturnih sistemov pri IDC. »Z nedavno izboljšano zmogljivostjo in zaznavanjem izsiljevalske programske opreme IBM FlashCore Module, IBM FlashSystem 5300 naslavlja te kritične poslovne potrebe strank.«

VEDNO PRAVA REŠITEV

Za organizacije, ki se soočajo z omejenimi viri v podatkovnih centrih in velikimi delovnimi obremenitvami, je IBM FlashSystem 5300 idealen primarni shranjevalni sistem, ki ponuja prilagodljivost pri izbiri zmogljivosti. Po novem lahko organizacije izkoristijo prednosti sistema IBM FlashSystem 5300 prek novega programa IBM Storage Assurance, s katerim lahko bolje izkoristijo in zaščitijo naložbe v svoje podatkovne centre, nudi pa tudi dodatne ugodnosti v zvezi z zmanjševanjem tveganja pri lastništvu opreme.

Za razliko od tradicionalnih rešitev je IBM FlashSystem 5300 zasnovan za zagotavljanje visoke stopnje zaščite in zmogljivosti na majhnem prostoru, saj zasede le 1U v standardnem ohišju. To lahko po potrebi kasneje nadgrajujemo.

IBM FlashSystem 5300 s svojo kompaktno obliko in izboljšano gostoto shranjevanja predstavlja cenovno ugoden gradnik, ki ga lahko organizacije izberejo za vstopno točko v svet velikih. Z razvojem poslovnih potreb pa nato shranjevalne kapacitete in zmogljivost povečajo brez zapletenih migracij in privajanja na nova upravljalna okolja.

Več lahko najdete na spletni strani www.alterna.si/ibm-flashsystems.

(P.R.)

ŽELITE STESTIRATI?

KONTAKTIRAJTE

alterna
DISTRIBUCIJA

Alterna distribucija d.o.o.

•
Litostrojska cesta 45,
1000 Ljubljana

•
info@alterna.si

•
www.alterna.si

INGRAM MICRO

Kako zavarovati vse bolj kompleksno kibernetško okolje?

ŠTEVILO KIBERNETSKIH NAPADOV SE KLJUB VSEM UKREPOM IN OSVEŠČANJU LE POVEČUJE, HKRATI PA NAPADI POSTAJAJO VSE BOLJ KOMPLEKSNI.

K težavi nevede prispeva tudi razvoj. Število in raznolikost naprav v podjetjih se vztrajno povečuje, kar pomeni, da se večja tudi površina, ki jo lahko napadejo in izkoristijo kibernetški napadalci. Napaka, ki vpliva na uspešnost kibernetških napadov, je tudi miselnost podjetij oziroma varnostne strategije, ki jo uporabljajo. Zaželeno in najboljša je preventiva, številna podjetja pa se osredotočajo samo na zaznavanje in omilitev škode. Reaktivni pristop je stroškovno večji zalogaj, obenem pa tudi otežuje delo varnostnim strokovnjakom in ustvarja nepotrebne vrzeli v varnostni infrastrukturi.

Kako se torej lotiti izziva kompleksnosti poslovnega okolja in izbrati pravi varnostni pristop? Rešitev obeh težav se skriva v kibernetški varnostni arhitekturi Check Point Infinity, ki bo vaše podjetje zaščitila pred najnovejšimi in najbolj sofisticiranimi napadi na vseh frontah.

CHECK POINT INFINITY – ZAKRPAJTE LUKNJE IN ODŽENITE NEPRIDIPRAVE

Oblak, končne točke, omrežje, IoT, zaposleni, mobilne naprave ... To so vektorji, na katere ciljajo kibernetški napadalci. Check Point Infinity lahko z najširšim naborom varnostnih izdelkov in tehnologij poskrbi za zaščito vseh napadalnih površin v realnem času.

Z uporabo peskovnika se lahko zavarujete pred ranljivostmi ničtega dne in naprednimi trajnimi grožnjami (APT), ki čakajo na vašo nepredvidnost, se zasidrajo v vašo mrežo in rudarijo občutljive podatke. Izsiljevalska programska oprema je še naprej na pohodu in denarna škoda ter kaos, ki

ju pustijo za seboj napadalci, se vsako leto občutno povečujeta. Da ne bi pristali na naslovnih medijev zaradi uspešnega napada, ima Check Point Infinity napreden sistem za zaznavanje izsiljevalskih virusov in napadov z »boti«. Pri zaznavanju si pomaga z napredno inteligenco v oblaku in strojnimi učenjem, ki pomaga tudi pri nadaljnjem prepoznavanju groženj.

Check Point Infinity ponuja najnaprednejši požarni zid, sistem za preprečevanje vdorov in nepooblaščen nadzor aplikacij. Namenjen je podpori omrežij vseh velikosti, od majhnih pisarn do globalnih podjetij, in zajema varnostne rešitve tako za zasebni kot javni oblak.

Mobilne naprave so pogosto najšibkejši člen v kibernetški strukturi podjetja. Check Point Infinity ponuja celovito preprečevanje zlonamerne programske opreme za naprave iOS in Android, prepoznavanje nepravilnih omrežij, šifriranje dokumentov in integracijo s sistemi za upravljanje mobilnosti podjetij (EMM). Večslojni pristop zagotavlja, da so tudi mobilne naprave enako varne kot vaše omrežje.

Tudi vse večje število IoT naprav je velik varnostni izziv. Check Point Infinity je sposoben prepoznati vsako povezano napravo, oceniti, ali obstaja morebitno tveganje za vdor, z naprednimi orodji in segmentacijo ničelnega zaupanja pa preprečuje nepooblaščen dostop. Uporabljene so vse vodilne storitve in strategije, da vaše IoT naprave ne postanejo vstopna točka za nepridiprave.

Večkrat nas opozarjajo, da so podatki za podjetja tako pomembni, kot kri za telo. Ker so v sre-

dišču vsakega podjetja, je nanje pozoren tudi Check Point Infinity. Omenili smo že zaščito proti izsiljevalskim virusom, na voljo pa so še šifriranje dokumentov in rešitve za varnost brskalnikov ter končnih točk, hkrati pa premore še forenzične sposobnosti za učinkovito odzivanje na grožnje in preprečevanje bodočih napadov.

IZBIRATE LAHKO SAMI. KAKO DELUJE, SI LAHKO OGLEDATE V ŽIVO

Potrebujete samo rešitve za zaščito omrežja? Bi radi zavarovali končne točke in zaposlene? Check Point Infinity vam omogoča, da izberete samo tiste rešitve, ki jih potrebujete. Tako si lahko zmanjšate stroške in poenostavite kibernetško infrastrukturo.

Kako deluje Check Point Infinity, pa si boste lahko поблиže ogledali na dogodku Check Point Cybersecurity Day 2024, ki bo potekal 18. 6. 2024 na Ljubljanskem gradu. S strokovnjaki na področju kibernetške varnosti boste lahko spregovorili, kako lahko Check Point rešitve pomagajo zavarovati vaše podjetje, katere grožnje preživijo na vas, kakšni so trendi in se podučili o najboljših varnostnih praksah.

Dogodek bo trajal ves dan, kar pomeni, da boste imeli dovolj časa tudi za mreženje in izmenjavo znanj.

Pred dogodkom si lahko o rešitvi Check Point Infinity še več preberete na www.checkpoint.com, pri distributerju si.ingrammicro.eu pa se lahko dogovorite za vzpostavitev te napredne kibernetške arhitekture. (P.R.)

Ingram Micro Ljubljana, d.o.o.
 Gmajna 10,
 1236 Trzin - Ljubljana
 T: +386 1 600 25 80
 E: checkpointteamslovenia@ingrammicro.com
 W: si.ingrammicro.eu

EPSON

Inovacija, ki prinaša izboljšano zmogljivost na trg tiskalnikov A4

PODJETJA SO, KO GOVORIMO O PISARNIŠKI TEHNOLOGIJI, VEDNO BOLJ OSREDOTOČENA NA IZBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI, ZMANJŠANJE STROŠKOV IN SKRIB ZA OKOLJE. EPSON LAHKO ZAGOTOVI VSE TO.

Epson je z uvedbo novih večnamenskih tiskalnikov naredil velik korak naprej. Z nadaljevanjem svoje zavezanosti uvajanju tehnologije linijskega brizgalnega tiskanja brez toplote v ponudbo pisarniških tiskalnikov zdaj predstavlja večnamenska tiskalnika AM-C400 in AM-C550.

VSE PREDNOSTI TISKANJA V ENI NAPRAVI

S tiskalnikoma AM-C400 in AM-C550 podjetje širi svoj portfelj in ponuja še boljše rešitve za trg tiskalnikov A4, saj novinca ponujata vse prednosti varčevanja z energijo in produktivnosti Epsonovih obstoječih linijskih brizgalnih tiskalnikov, le da tokrat v manjšem formatu A4.

MANJŠA, A HKRATI IDEALNA REŠITEV ZA VEČJI OBSEG TISKANJA

Predstavitev novih tiskalnikov širi Epsonovo obstoječo ponudbo brizgalnih tiskalnikov A4 in zagotavlja idealno rešitev za uporabnike z večjim obsegom tiskanja. Tiskalnika zagotavljata stroškovno učinkovito rešitev, ki je enostavna za vzdrževanje in podpira trajnostne načrte podjetij. Tehnologija brez toplote zmanjša obrabo komponent, kar pomeni, da tiskalnika zahtevata manj servisnih posegov in manj zamenjav delov. To, kot že omenjeno, zmanjšuje stroške vzdrževanja, obenem pa prav zato povečuje razpoložljivost tiskalnika in s tem produktivnost uporabnikov.

IZBOLJŠAN UPORABNIŠKI VMESNIK, BARVNI ZASLON NA DOTIK ...

Na račun visokih hitrosti tiskanja in skeniranja (do 55 strani na minuto pri tiskanju in do 100 slik na minuto pri skeniranju), velike kapacitete predalov za papir in kartuš s črnilom z visokim izkoristkom za tiskanje do 31.500 strani, oba tiskalnika

ka ponujata izboljšano produktivnost. Izboljšan uporabniški vmesnik v kombinaciji z barvnim zaslonom na dotik pa omogoča preprosto upravljanje in hitro delovanje.

S prostorsko varčno potjo papirja v obliki črke "C" sta nova tiskalnika med najmanjšimi v svojem razredu, zaradi česar sta idealna za prostorsko omejena okolja, ki zahtevajo izjemno zanesljive in produktivne tiskalnike.

PRIMERLJIVA STA Z VEČJIMI MODELI

»S predstavitvijo nove serije tiskalnikov smo zapolnili vrzel v naši družini izdelkov in razširili prednosti linijskih brizgalnih tiskalnikov na našo celotno ponudbo pisarniškega tiskanja. Poleg razširitve naše družine izdelkov AM-C nova tiskalnika formata A4 zagotavljata nove ravni impresivne produktivnosti, primerljive s tistimi pri večjih modelih A3 AM-C. Pohvalita se z enakim uporabniškim vmesnikom, vendar zavzameja manj prostora za brezhizbno izkušnjo,« je dejal Jose Sanandres iz Epson Europe.

ZDRUŽLJIVA Z VSEMI PROGRAMSKIMI REŠITVAMI DRUGIH PROIZVAJALCEV

Visoke hitrosti tiskanja, zanesljivost delovanja in kompaktne dimenzije prispevajo k zmanjšanju porabe energije in manjšemu nastajanju od-

padkov, ki jih stranke pričakujejo od Epsonovih brizgalnih tiskalnikov s tiskanjem brez toplote, kar dodatno podpira agendo trajnosti in ponuja praktično alternativo tradicionalnim laserskim tiskalnikom. Večnamenska tiskalnika, ki sta bila razvita s tehnologijo Epson Open Platform, je enostavno vključiti v obstoječa IT- in tiskalniška okolja, saj sta združljiva z vsemi programskimi rešitvami drugih proizvajalcev.

Z napredno tehnologijo, visokimi hitrostmi tiskanja in skeniranja ter nizko porabo energije sta tiskalnika idealna za podjetja, ki iščejo učinkovite in zanesljive rešitve za svoje potrebe po tiskanju. S svojo zavezanostjo trajnosti in okoljski odgovornosti Epson izstopa kot vodilni ponudnik naprednih tiskalnih rešitev.

Več o napravah podjetja Epson lahko najdete na spletni strani www.epson.si ali pri katerem izmed pooblaščenih partnerjev Epson Solutions+ v Sloveniji: Bilban d.o.o., Dobre rešitve d.o.o., Fiteh d.o.o., MG Biro d.o.o., Panna d.o.o., Xenon Forte d.o.o. (P.R.)

EPSON®

www.epson.si

BOLJŠI POSLOVNI PROCESI S 3DEXPERIENCE

Kako do učinkovitejšega razvoja in proizvodnje fizičnih izdelkov

PODJETJA, KI SE UKVARJATE Z RAZVOJEM IN PROIZVODNJO FIZIČNIH IZDELKOV, IMATE NA TRGU MNOGO PRILOŽNOSTI, A TUDI VSE VEČ IZZIVOV.

Kompleksnost izdelkov se povečuje sočasno s krajšanjem časa do prihoda izdelka na trg. Vaši kupci pogosto še po naročilu spreminjajo zahteve, kar zahteva pregledno komunikacijo in prilagodljivost vseh deležnikov. Ker se soočate s fluktuacijo in pomanjkanjem strokovnega kadra na trgu, je pomembno, da so vaši poslovni procesi in podatkovni tokovi čim bolj organizirani in dokumentirani, da lahko nove člane ekipe kar se da hitro uvedete v delo. Povečana kompleksnost izdelkov pomeni večje število različnih komponent, ki morajo biti na voljo za montažo ravno ob pravem času, kar ustvarja potrebo po fleksibilnih nabavnih in skladiščnih procesih. Poslužujete se tudi podizvajalcev, za kar potrebujete učinkovite načine za tehnično komunikacijo. Mnogi odločno stopate po poti digitalizacije, zaradi česar ste soočeni s potrebo po povezovanju različnih specializiranih informacijskih rešitev v dobro delujoč ekosistem. Za doseganje najbolj učinkovitih poslovnih procesov je ključno pregledno sodelovanje vseh deležnikov, od prodaje, razvoja, nabave, skladišča, proizvodnje, montaže, servisa, do računovodstva, financ in managementa. Kratki dobavni roki in maloserijska ter unikatna proizvodnja ne upravičijo večjih investicij v izdelavo fizičnih prototipov, zato iščete načine, kako dobre razvojne usmeritve sprejemati skupaj, argumentirano, učinkovito in po možnosti še pred izdelavo prvega fizičnega iz-

delka. Dislocirani deležniki in zahtevno vzdrževanje kibernetike ustvarja nujno po platformah, ki omogočajo razpršeno sodelovanje.

ZDRUŽENO VIRTUALNO IN RESNIČNO

Poslovno vozlišče **3DEXPERIENCE** povezuje ljudi, ideje, podatke in rešitve v enotno sodelovalno in interaktivno okolje. V realnem času združuje virtualno in resnično. Omogoča dostop in komunikacijo s katere koli lokacije in naprave ter varno centralno hrambo podatkov v oblaku podjetja Dassault Systemes. Implementacija in vzdrževanje sistema sta izjemno poenostavljena. Razpoložljiv nabor programskih rešitev ter strokovna ekipa za svetovanje in tehnično podporo uporabnikom naslavljajo aktualne izzive podjetij, ki razvijajo in proizvajajo fizične izdelke.

Vloga oz. modul **3DSwymer** predstavlja temelj sodelovanja za najširšo možno mrežo deležnikov, ki lahko na sodoben in varen način komunicirajo že v zgodni fazi razvoja izdelka. Pri tem jim je na voljo okolje, ki je razvito z mislijo na tridimenzionalne virtualne dvojčke bodočih fizičnih izdelkov.

Collaborative Industry Innovator omogoča sodelovanje z ekipo konstruktorjev in vpogled v trenutno stanje procesa razvoja novega izdelka. Vodjem, tudi če sami ne uporabljajo CAD okolja, omogoča nadzor nad delom konstruktorjev in sodelovanje v procesu oblikovalskega odločanja.

Collaborative Designer je konektor za uporabnike večine najbolj razširjenih CAD orodij, da lahko svoje 3D virtualne komponente delijo z ostalimi ali sestavljajo komponente drugih, ne

glede na CAD okolje, ki ga uporabljajo povezani konstruktorji. Omogoča neposredno shranjevanje in verzioniranje 3D modelov iz CAD-a v 3DEXPERIENCE razvojno okolje v oblaku.

Product Release Engineer in **Project Planner** sta modula za interaktivno planiranje, izvedbo in monitoring razvojnega procesa ter upravljanje vsebine in sprememb projektne dokumentacije od konceptne faze do proizvodnje.

Change Manager je razširitev za napredno upravljanje sprememb, procesov odločanj in digitalnih potrjevanj ter naknadno analizo opravljenih postopkov.

3D Product Architect omogoča ne-CAD uporabnikom sestavljanje, vizualizacijo in raziskovanje 3D virtualnih dvojčkov oz. maket z uporabo komponent iz različnih CAD okolij.

Moduli **Classification Manager**, **Supply Network Manager**, **Supplier Item Manager** in **Enterprise Integration Architect** so pika na i predstavljenih programskih rešitev. Z njimi lahko upravljate intelektualno lastnino, konsistenco podatkov, povezujete inženiring in nabavo ter vse te podatke izmenjujete z ERP sistemi v realnem času. Ste pripravljeni za naslednji korak s 3DEXPERIENCE poslovnimi rešitvami za podporo informatiki, razvoju in proizvodnji? Za nasvet in predstavitev programskih rešitev pokličite na 01 4224 900 ali pišite na info@solidworld.si.

Lepo vabljeni tudi k obisku spletne strani

www.solidworld.si.

(P.R.)

3DEXPERIENCE

SolidWorld
3D advanced solutions
SLOVENIJA

AUTHORIZED Reseller

CERTIFIED Training & Support Provider

Solid World, d. o. o.
Rusjanova ulica 10, 1235 Radomlje
telefon: 01/42 24 900
spletna stran: www.solidworld.si
e-poštni naslov: info@solidworld.si

DATAINFO

Zaostrene zahteve na področju informacijske varnosti

NOVA ZAKONODAJA O INFORMACIJSKI VARNOSTI BO ŠTEVILO ZAVEZANCEV POVEČALA IZ PRIBLIŽNO SEDANJIH 60 NA VEČ KOT 1000 NOVIH (NIS2, DORA, CER, ZVOP-2, ZINFV-1) ALI STE MED NJIMI?

EU bo zaostрила in poenotila zahteve na področju informacijske varnosti. Podobno počne tudi ZDA. Razlogi za to so precej očitni. Poslovanje podjetij je vse bolj informatizirano, podatki podjetij pa so vse bolj centralizirani v velikih podatkovnih centrih. To povečuje produktivnost, a hkrati povečuje ranljivost podjetij. Tu imamo še odkrite grožnje ruskih »državnih« hekerjev z napadi na vsa evropska podjetja in državno infrastrukturo. Slovenski SI-CERT opozarja, da se število napadov iz leta v leto povečuje in da gre za dolgoletni trend.

EU je zato sprejela novo zakonodajo. Vsebina zahtev v novih aktih je zelo podobna že obstoječim zahtevam za trenutne zavezance po zakonodaji o kritični infrastrukturi. V bistvu gre za zahteve povzete po standardih informacijske varnosti ISO 27001 in ISO 22301 glede neprekinjenega poslovanja, ki temeljijo na osnovni higieni in dobrih praksah iz tega področja. Seznam nove zakonodaje in zelo kratek povzetek:

1) Direktiva NIS 2 (Network Information Security) DIREKTIVA (EU) 2022/2555 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 14. 12. 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji

Ker gre za Direktivo, je potreben zakon. V javni razpravi do 31.5.2024 je trenutno drugi predlog Zakona o informacijski varnosti ZINFV-1. Datum za implementacijo je 17.10.2024, predlog zakona ga sicer podaljšuje. Največ novih zavezancev bo ravno po NIS-2. Zavezanci so srednja podjetja (50 + zaposlenih, 10 milijonov evrov prihodkov ali aktiva 10 milijonov evrov) in pogoj dejavnosti: energija, promet, bančništvo, infrastruktura finančnega trga, zdravje, pitna voda, odpadna voda, digitalna infrastruktura, upravljanje storitev IKT, javna uprava, vesolje, poštne in kurirske storitve, ravnanje z odpadki, izdelava, proizvodnja in distribucija kemikalij, pridelava, predelava in distribucija živil, proizvodnja določenih vrst izdelkov, digitalni ponudniki in raziskave. Nekateri bodo zavezanci ne glede na velikost. Bistveno je, da se morajo zavezanci sami prijaviti na

Miroslav Ekart iz Datainfo.si je pooblaščen oseba za varstvo podatkov in Lead risk manager po ISO 27005

Urad Republike Slovenije za informacijsko varnost (URSIV), seveda po opravljeni samopresoji.

2) Direktiva CER (Critical Entities Resilience)

DIREKTIVA (EU) 2022/2557 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov

V javni obravnavi je predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kritični infrastrukturi, javna razprava poteka od 8.5.2024. Vlada RS naj bi identificirala zavezance do 17.6.2026.

3) Uredba DORA za finančno industrijo (Digital Operational Resilience Act)

UREDBA (EU) 2022/2554 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 14.12.22 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor

Uredba EU se uporablja neposredno od 25.1.2025 dalje. Zavezanci so finančni sektor (banke, zavarovalnice, ipd.). Banka Slovenije že preverja pripravo novih zavezancev na začetek uporabe Uredbe DORA.

4) 23. člen Zakona o varstvu osebnih podatkov ZVOP-2

Ta se bo začel uporabljati 26.1.2026. Med drugim se bo uporabljal za pravne osebe, ki imajo informacijske sisteme, v katerih potekajo obdelave za več kot 10.000 oseb glede občutljivih (posebne vrste) osebnih podatkov iz zdravstva, sindikatov, biometrije... ali pa je temeljna dejavnost obsež-

na obdelava občutljivih podatkov (npr. tudi večji zasebni zdravniki, večji sindikati ipd.). Za te bo veljala smiselna uporaba varnostnih zahtev po zakonu o informacijski varnosti.

Povzetek: Glavna sprememba je v enormnem povečanju števila zavezancev. Iz približno 60 sedanjih bo nova zakonodaja zajela približno 1.000 novih zavezancev, nekatere ocene grede celo proti številki 2.000. Pomemben element novosti je obvezen nadzor dobaviteljev, ki bodo morali izvajati varnostne ukrepe. Tudi če niste neposredni zavezanec, so pa vaši kupci, se boste s tem ukvarjali. Druge zahteve so npr. popis informacijskih sredstev, ocena tveganja, sprejem varnostnih politik in izvajanje obveznih varnostnih ukrepov. Za vodstvo, zaposlene in informatike je predvideno redno letno izobraževanje. Zakonodaja je napisana tako, da omogoča smiselno prilagajanje (tudi omilitev) zahtev glede na velikost, kritičnost, dejavnost ali izpostavljenost zavezanca.

Kot prvi korak priporočamo preveritev, ali ste zavezanec. (P.R.)

DATAINFO.SI, d.o.o.

02 620 43 00

info@datainfo.si

https://datainfo.si

CURAPROX HYDROSONIC PRO

Boljše ustno zdravje s klikom na gumb

TEHNOLOŠKE REŠITVE PRINAŠAJO NOVE DIMENZIJE TUDI NA PODROČJE USTNE HIGIENE. S SONIČNO TEHNOLOGIJO IN HIDRODINAMIČNIM DELOVANJEM DO BOLJ ZDRAVIH ZOB IN DLESNI.

Morda tega sploh ne veste, ampak če imate nenehne težave z zobmi in dlesnimi – zobni kamen, zadah, krvaveče in občutljive dlesni, obstaja velika verjetnost, da pri vsakodnevni ustni higieni nekaj ne delate prav. Raziskave namreč kažejo, da je v 90 odstotkih primerov za tovrstne težave kriva slaba ustna higiena. Prava rešitev je lahko enostavnejša, a učinkovitejša higiena zob in dlesni s sonično tehnologijo.

Slednja omogoča mehanski način čiščenja zob, pri čemer ste lahko bistveno bolj nežni in natančni, kot pri čiščenju z ročno zobno ščetko. Zaradi dodatne hidrodinamične turbulence v mešanici sline, vode in zobne paste v ustih, pa lahko z mehкими ščetinami na nastavkih varno in učinkovito odstranite bakterije tudi na težko dostopnih mestih, recimo na robu med zobmi in dlesnijo, kjer zobne obloge povzročajo največ težav.

DOBRA IZBIRA ZA VSAKOGAR

Primerna je za vsakodnevno nego zob in dlesni, za izboljšanje ustnega zdravja pri posameznikih, ki imajo težave s krvavenjem dlesni ali celo parodontalno boleznijo. Po njej posežite v primeru preventive pred kariesom, pa tudi če imate težave z zobnim kamnom. Odlično se

odreže še v ustih s fiksnim ortodontskim aparatom in zobnimi vsadki.

ENOSTAVNA UPORABA

Najprej izberite **ustrezni nastavek**. Odločite se lahko za »sensitive«, »power« ali »single«. Vse tri

nastavke pri modelu Hydrosonic pro odklikujejo majhne glave z mehкими in gostimi vlakni Curen®, ki dosežejo težko dostopna mesta ter jih očistijo nežno in učinkovito. Ta poliestrska vlakna so tudi ena od ključnih prednosti soničnih zobnih ščetk Curaprox. Nato izberite program in način delovanja. Na voljo imate tri programe: »start«, »clean« in »smile«, znotraj njih pa skupno sedem načinov.

POMEMBNA JE TEHNIKA ŠČETKANJA

Nastavka »sensitive« ali »power« položite na rob med zobmi in dlesnijo. Pri čiščenju se pomikajte zob za zobom. Vsem, ki imate težave z zobnim kamnom pa svetujemo uporabo nastavka »single«. Z njim se brez pritiska pomikajte po robu dlesni v programu »clean« ali »smile«. In ne pozabite: na dobro očiščenih zobeh se zobni kamen ne nabira.

Zobni kamen, krvaveče in občutljive dlesni ter zadah torej niso dejstvo, na katerega se je treba navaditi. Le pravo rešitev za ustno higieno je potrebno najti in težava bo odpravljena.

Več lahko najdete na www.curaprox.si.

(P.R.)

Tehnični podatki: Curaprox Hydrosonic pro

- od 44.000 do 84.000 gibov na minuto;
- trije programi in sedem načinov čiščenja;
- trije inovativni nastavki z vlakni Curen®, ki so združljivi z vsemi modeli Curaprox Hydrosonic;
- Curacurve®: 10–15° nagib omogoča, da težko dostopna mesta postanejo zlahka dosegljiva;
- delovanje ščetke na posamično polnjenje ščetke: 60 minut;
- merilnik časa čiščenja: na dve minuti (priporočljivo podaljšanje na štiri minute);
- samodejni izklop: po štirih minutah;
- polnjenje: z USB kablom.
- od 44.000 do 84.000 gibov na minuto;
- trije programi in sedem načinov čiščenja;
- trije inovativni nastavki z vlakni Curen®, ki so združljivi z vsemi modeli Curaprox Hydrosonic;
- Curacurve®: 10–15° nagib omogoča, da težko dostopna mesta postanejo zlahka dosegljiva;

- delovanje ščetke na posamično polnjenje ščetke: 60 minut;
- merilnik časa čiščenja: na dve minuti (priporočljivo podaljšanje na štiri minute);
- samodejni izklop: po štirih minutah;
- polnjenje: z USB kablom.

CURAPROX

www.curaprox.si

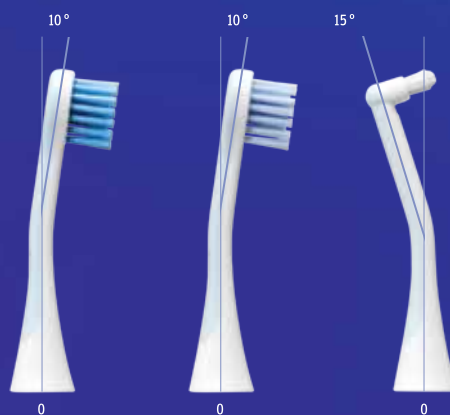
HYDROSONIC PRO

IZJEMNA
NEŽNOST,
VRHUNSKI
DOSEG

CURAPROX

Posebno nežna,
izredno mehka,
in zelo učinkovita
vlakna Curen®

- Od 44.000 do 84.000 gibov na minuto
- Trije programi in sedem načinov ščetkanja
- Trije inovativni nastavki z vlakni Curen®: »power«, »sensitive« in »single«
- Z nagibom glave nastavka Curacurve® 10–15 stopinj težko dostopna mesta postanejo zlahka dosegljiva

 SWISS PREMIUM ORAL CARE

Kako zavarovati gesla?

POVPREČEN UPORABNIK IMA PO PODATKIH NAJNOVEJŠE RAZISKAVE VEČ KOT 100 GESEL OZIROMA 100 RAZLIČNIH RAČUNOV. NEMOGOČE SI JE ZAPOMNITI GESLO IN UPORABNIŠKO IME ZA PRAV VSAK RAČUN.

Kaj v tem primeru storimo? Najlažja rešitev je, da uporabljamo enako uporabniško ime in geslo za več spletnih strani. Uporabniško ime je pogosto neka različica osebnega imena ali vzdevka z dodanimi številkami, naključnimi velikimi začetnicami in podobno. Čeprav nas na vsakem koraku opozarjajo, da morajo biti gesla dolga, kompleksna in na vsaki spletni strani različna, še vedno pre pogosto uporabljamo enostavna gesla, kot na primer geslo, geslo12!, password1 in podobno. Vsak malce bolj izkušen napadalec se bo lahko s surovo močjo dokopal do vaših gesel, takrat pa bo že prepozno.

Tudi na telefonih večina uporablja enostavne PIN kode (123456, 2222, 0000 ...) in vzorce (potez desno in dol ...) . Biometrično odklepanje, ki je na voljo na skoraj vsakem novjšem telefonu, se v rokah neizkušenega uporabnika niti ne pojavlja na seznamu možnih rešitev. Da ne omenjamo možnosti, da je PIN koda enaka tisti za dostop do mobilne banke ali trgovinskih storitev.

Postali smo samozadovoljni. Na podjetja se zanašamo, da bodo naše podatke ohranila varne, čeprav lahko marsikaj postorimo sami. Ne boste si zapomnili več kot sto gesel, razen če imate fotografski spomin. Tudi na list papirja si jih ne boste zapisovali.

ENA IZMED REŠITEV SO NAMENSKI UPRAVITELJI GESEL

Nekateri že zdaj uporabljate upravitelje gesel v brskalnikih Chrome, Firefox, Safari ... Z njimi lahko ustvarjate zapletena gesla, jih shranite v »trezor« in pustite brskalniku, da jih samodejno izpolni, kadar je to potrebno.

JE GOOGLOV UPRAVITELJ GESEL VAREN?

Googlov upravitelj gesel je veliko varnejša rešitev v primerjavi s tem, da uporabljate vedno ista gesla – še vedno pa ni najboljša. Googlov upravitelj gesel ni odprtokoden, zato ne moremo do potankosti vedeti, kako deluje, kako shranjuje

gesla in podobno. Sicer pa tudi oznaka »odprtokoden« ne pomeni nujno, da gre za varno rešitev. Na voljo pa je vsaj možnost, da lahko izvorno kodo pregledajo neodvisni strokovnjaki.

Kar vemo je, da Google ne uporablja pristopa šifriranje brez znanja (angl. zero-knowledge), kar pomeni, da Google ve vse o podatkih, ki jih shranjujete na njihovih strežnikih. Na voljo je možnost, da lahko vklopite lokalno šifriranje gesel, preden se shranijo v račun Google. Nimamo podatkov o tem, koliko uporabnikov jo ima vklopljeno, predvidevamo pa lahko, da ne gre za večino. Prav tako ni možnosti nastavitve glavnega gesla za dostop do upravitelja gesel. Poleg transparentnosti je pomanjkljivost tudi nedelovanje izven brskalnika Chrome.

Bi ga torej morali uporabljati? Čeprav ni najboljši in ne ponuja vseh funkcij, kakršne ponujajo nekateri drugi upravitelji gesel, je vseeno varen in predvsem priročen. Večina ga bo ravno zaradi priročnosti uporabljala še naprej.

Vaš najljubši kanal vam bo zaupal vsebino naslednje številke...

MEDIA TV Kapucinski trg 8, p.p. 114 Škofja Loka E-mail: info@media-tv.si	SPONKA TV www.sponka.tv E-mail: info@sponka.tv	TV AS Murska Sobota Gregorčičeva ul. 6, 9000 Murska Sobota p.p. 203, T.: 02/ 521 30 30 info@tv-as.net, www.televizijaas.si
NET TV Ob blažovici 115, Limbuš info@xtension.si T.: 02/252 68 07	GORENSKA TELEVIJAZIJA P.P. 181, Oldhamska cesta 1A 4000 Kranj T.: 04/ 233 11 55 info@tele-tv.si, www.tele-tv.si	TELEVIZIJA ETV Loke pri Zagorju 22, 1412 Kisovec GSM: 041-779-390 televizija@etv-hd.si, www.etv-hd.si
TV ŠIŠKA Kebetova 1, Ljubljana tvsiska@kabelnet.si T.: 01/505 30 53	INFOJOTA Informacijski kanal Ajdovščina infojota@email.si gsm: 040 889 744	VTV - VAŠA TELEVIJAZIJA Žarova 10, Velenje tel.: 03/ 898 60 00, fax: 03/ 898 60 20 vttv.studio@siol.net, www.vttv.studio.com
TELEVIZIJA MEDVODE Cesta kom. Staneta 12, 1215 Medvode info@tv-m.si T.: 01/361 95 80, F: 01/361 95 84	NOVA GORICA Gregorčičeva 13, Dornberk T.: 05/335 15 90, F.: 05/335 15 94 info@vitel.si, www.vitel.si	

KAKO APPLE SHRANJUJE GESLA?

Podobno kot Googleva rešitev je tudi Applova na prvem mestu zelo priročna za uporabnike, saj je privzeto na voljo na vseh Applovih napravah. Z upraviteljem gesel iCloud Keychain lahko ustvarjate naključna gesla, jih shranjujete, hranite številke kreditnih kartic, upravitelj namesto vas izpolnjuje podatke, skratka zelo podobno, kar počno vsi ostali upravitelji gesel. Za kodiranje uporablja 256-bitno šifriranje AES, gesla so sinhronizirana z drugimi Applovimi napravami, na voljo je večfaktorska verifikacija, pred kratkim pa so dodali še možnost uporabe »passkeys«.

Deluje zelo podobno kot Googlev upravitelj gesel in ima tudi enake pomanjkljivosti: transparentnost, nezdržljivost izven Applovega ekosistema, manjkajo naprednejše funkcije ...

iCloud Keychain je varen upravitelj gesel in rešitev, ki jo bo na napravah podjetja Apple uporabljala večina – predvsem zaradi priročnosti. 5 % uporabnikov, ki se radi poglobijo v varnost, pa raje izbere namenski upravitelj gesel. Teh je več in delujejo zelo podobno, zato je težko določiti, kateri je najboljši.

Bitwarden, NordPass, 1Password, RoboForm, KeePass, Keeper ... Izbire je kar nekaj in našeti veljajo za najbolj priljubljene. Ni se vam potrebno omejit samo na enega. Z enim je upravljanje lažje, ni pa drugih razlogov, zakaj ne bi uporabili dveh upraviteljev gesel. Večina teh upraviteljev ponuja brezplačno različico, ki bo za večino zadoščala, po želji pa lahko zakupite eno izmed plačljivih različic za dodatne funkcije, na primer večfaktorsko avtentikacijo z napravami, kot je YubiKey.

Ker imate po vsej verjetnosti gesla že shranjena v Googlevem ali Applovem upravitelju gesel, jih boste morali za uporabo drugih upraviteljev gesel najprej izvoziti.

V brskalniku Chrome pojdite v Nastavitve, izberite razdelek Samodejno izpolnjevanje in gesla, potem Google upravitelj gesel. Na levi strani boste nato opazili še en razdelek Nastavitve, kjer boste izbrali Izvoz gesel v formatu CSV. Če jo boste kdaj potrebovali, imate v teh nastavitvah tudi možnost vklopa šifriranja in uvoza gesel iz drugih brskalnikov ali upraviteljev gesel.

Applovi uporabniki boste gesla v iCloud Keychain najlažje izvozili na Mac računalniku. Pojdite v System Preferences ali Settings, med razdelki izberite Passwords, po vsej verjetnosti boste morali vtipkati svoje geslo ali pa uporabiti Touch ID, potem pa boste lahko med več možnostmi izbrali izvoz vseh gesel. Po naših podatkih je trenutno izvoz gesel na iPhoneh brez uporabe tretjih rešitev nemogoč, zato preverite, da imate vklopljeno sinhronizacijo gesel na vseh napravah Apple.

Izvoženo CSV datoteko potem enostavno uvozite v izbrani upravitelj gesel.

KAJ PONUJAJO NAMENSKI UPRAVITELJI GESEL?

Za primer vzemimo Bitwarden.

Bitwarden je varen in odprtokoden upravitelj gesel. Uporaba je izredno enostavna, funkcije dodelane, od koder izvira tudi njegova priljubljenost med uporabniki. Njegovo neoporečnost so nazadnje preverili zunanji strokovnjaki leta 2022. Dovoljuje tudi, da njihovo storitev namestite na lasten strežnik, če želite upravljati svoj oblak.

Njegova prednost je tudi, da je na voljo na vseh operacijskih sistemih (Android, iOS, MacOS, Windows in tudi Linux) v obliki aplikacije ali spletnega vmesnika. Kot razširitev ga lahko namestite v skoraj vsak brskalnik, združljiv pa je tudi s funkcijama Windows Hello in Touch ID.

Bitwarden podpira preverjanje pristnosti brez gesla, kar pomeni, da se lahko prijavite z enkratno kodo, biometričnim preverjanjem ali varnostnim ključem. Bitwarden ima tudi odlično podporo za passkeys, vključno z možnostjo prijave v Bitwarden s passkeyem, kar pomeni, da vam uporabniškega imena ali gesla ni treba uporabiti niti za odprtje trezorja. Na voljo je tudi nekaj dodatkov, na primer funkcija za varno izmenjavo datotek (Bitwarden Send), aplikacija za avtentikacijo (na žalost plačljiva), vedno pa se lahko zanesete na izjemno aktivno skupnost uporabnikov.

KAJ SO PASSKEYS ALI KLJUČI ZA DOSTOP?

Passkeys so nova vrsta poverilnic za prijavo, ki omogočajo prijavo v spletna mesta in storitve, ne da bi morali za to vnesti geslo. Ni si jih potrebno zapomniti, uporabljate pa jih lahko z napravami, ki jih že imate, kot sta pametni telefon ali prenosni računalnik. Passkeys temeljijo na standardih WebAuthentication ali WebAuthn. Oba uporabljata kriptografijo javnega ključa.

Poleg vdorov v podatkovne sisteme ključev za dostop tudi ni mogoče ukrasti v napadih z lažnim pridobivanjem podatkov (angl. phishing). Kibernetski kriminalci pogosto uporabljajo ribarjenje ali socialni inženiring kot način, da pridobijo dostop do uporabnikovega imena in gesla, s katerima se potem dokopljejo do dragocenih podatkov. Passkey je sestavljen iz zasebnega in javnega ključa. Javni ključ ostane na strežnikih podjetja, zasebni ključ ostane v vaši napravi in ga ni mogoče zlahka ukrasti.

Za katerokoli rešitev se boste odločili – ali pa boste ostali na Googlevem ali Applovem upravitelju gesel – naj uporaba različnih gesel in uporabniških imen postane vsakdanja praksa. Gesla prav tako ne shranjujete v Word dokumente, Google Drive ali kaj podobnega. Gesla naj bodo dolga, uporabljajte pa tako znake kot številke. In v nobenem primeru gesel ne zaupečite drugim.

90% pokritost

ODDAJA NA RADIU, PRISLUHNITE NAM!

Na vašem najljubšem radiu
prisluhnite tedenskim oddajam,
ki jih za vas pripravljamo v
uredništvu Računalniških novic.

RADIO I ZELEN VAL 93,1 MHz 96,2 MHz 97,0 MHz www.radiozelenival.com	RADIO I KRKA 106,6 MHz www.radiokrka.com
RADIO I Univox 99,5 MHz 106,8 MHz 107,5 MHz www.univox.si	RADIO I ALFA 103,2 MHz 107,8 MHz www.radio-alfa.si
RADIO I moj radio 107 MHz 102,6 MHz www.mojradio.com	RADIO I KRANJ 97,3 MHz www.radio-kranj.si
RADIO I ROBIN 99,5 MHz 100 MHz www.radiorobin.si	RADIO I NOVA 106,9 MHz
RADIO I ODMEV 90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz www.radio-cerklje.si	RADIO I ŠTAJERSKI VAL 93,7 MHz 87,6 MHz www.radio-stajerski-val.si
RADIO I GEOSS 89,7 MHz radiogeoss.si	RADIO I Velenje 107,8 MHz www.radiovelenje.com
RADIO I OGNJIŠČE 104,5 MHz 105,9 MHz 107,3 MHz radio.ognjisce.si	RADIO I SORA 89,8 MHz 91,1 MHz 96,3 MHz www.radio-sora.si
RADIO I NTR 91,1 MHz 107,1 MHz www.radiotomi.si	RADIO I 94 98,2 MHz 97,8 MHz 104,1 MHz 102,6 MHz 100,2 MHz www.radio94.si
RADIO I TOMI www.radiotomi.si	RADIO I SRAKA 94,6 MHz www.radiosraka.com

Senua's Saga: Hellblade II - psihološka mojstrovina

NEKAJ DNI PRED URADNIM IZIDOM SEM DOBIL PRILOŽNOST PREIGRAVATI NAJNOVEJŠO IGRO **SENUA'S SAGA: HELLBLADE II**.

Kratka, polna skritih motivov in atmosfera, ki te sili v raziskovanje lastne psihe. Tako bi na hitro opisal nadaljevanje igre iz leta 2017, ki me je že takrat presenetila z nekoliko drugačnim igranjem in raziskovanjem sveta. Recept so po 5 letih le še nadgradili in se držali temeljev, ki so prvotno igro naredili tako uspešno in tudi ikonično.

Ni veliko iger, ki se na tako drzen način lotijo psihologije človeka. To, da so v mešanico dodali še nordijsko mitologijo in keltsko kulturo, in vseeno poskrbeli, da je v ospredju človeško razmišljanje in ne nadnaravni elementi, je le še dodaten uspeh.

Če na kratko povzamem, obe igri se vrtita okoli glavne protagonistke Senua, ki mora preživeti v brutalnem okolju, kjer v fizičnem svetu na vsakem koraku prežijo vikingi, sočasno pa se bojuje še z notranjimi demoni. V prvem delu je bila naša misija vdreti v vikinški pekel, da bi si lahko priborili dušo svojega mrtvega ljubimca Dilliona. V drugem delu pa se podamo v lov za sužnjelastniki, ki za seboj puščajo le trpljenje in zlomljene družine. Kar sledi je psihološki triler, v katerem se spopadamo z lastnimi dvomi, medtem ko moramo na zunaj ostati močni in postati vodja ljudstvu, ki je izgubilo vso upanje. Zavezništvo bomo našli v nekdanjih sovražnikih in se sproti naučili usmiljenja ter empatije. Čeprav so na videz glavni zlikovci mitološka bitja iz skandinavske kulture in vikingi, je v resnici pravzaprav spet (in pričakovano) glavno zlo člo-

vek. Več vam iz očitnih razlogov ne želim razkriti. Lahko pa rečem, da je zgodba dodelana in na vsakem koraku je videti vpliv psihologov in nevroznanstvenikov, ki so sodelovali pri razvoju igre. Če boste pozorni, boste lahko ob skoraj vsakem prizoru brali med vrsticami in ugotovili, da je pravzaprav v ozadju nekaj čisto drugega od tega, kar se dejansko odvija na zaslonu.

Bojevanje je še vedno tako preprosto kot v prvem delu. Če imate dobre reflekse, ste v prednosti. Ni pa to težka igra. V celotnem preigravanju sem umrl ravno enkrat, pa še to po lastni neumnosti in ne zaradi intenzivnosti nasprotnikov. Pomembno je blokiranje v pravem trenutku, da sovražnika ujamete nepripravljenega, istočasno pa si polnite fokus, ki vam omogoča, da po hitrem postopku odpravite z vsemi, ki vam stojijo nasproti. Ker boj ni zahteven, bo za marsikoga monoton. Sam sem bojevanje dojemal bolj kot premor za možgane, preden sem se spet podal v raziskovanje človeške psihologije. Zato me ta enostavnost ni motila.

Priporočam vam, da jo igrate s slušalkami, ker boste ob raziskovanju opustošenega sveta imeli občutek, da nikoli niste sami, saj vam vedno nekdo šepeta pozitivne ali negativne misli. To je ta dodaten faktor, ki te res prisili, da začneš razmišljati nekoliko drugače. Z besedami, ki jih slišiš, se lahko vsak poistoveti. Skozi odločitve, ki jih sprejemamo, raziskujemo, kako smo ob vsakem

koraku zasuti z dvomom, nezaupanjem, jezo, žalostjo, bridkostjo in čakamo tiste redke trenutke, ko je čas za veselje in zmagoslavje.

Koncept preteklosti je vedno prisoten. Ali ji lahko ubežimo? Ali nas zaznamuje do te mere, da se dejansko ne moremo svobodno odločati? To so odlično zasnovali, še posebej, ko je čas, da razumemo nasprotnika in to, kako ga lahko »premagamo«. Kajti premagati ga ne moremo z mečem in ognjem, ampak z razumevanjem. Sliši se klišejsko, a izpade zelo naravno in ne za lase privlečeno.

Kar pogrešam, je bolj bogata pokrajina. Raziskovanje je zelo linearno in do cilja lahko prideš samo po eni poti. Vmes lahko najdeš skrite simbole, ki ti ponudijo vpogled v zgodbo samega sveta, a tega je premalo. Sama pokrajina, z izjemo podzemlja, je enoplastna in na njej se ne dogaja prav nič. Tudi v tistih redkih trenutkih, ko čas preživljamo v naseljih, se ne dogaja nič, prav tako ni možnosti pogovora z drugimi.

Pričakoval sem tudi, da bom na neki točki bolj občutil posledice svojih odločitev. V nekem trenutku se moramo odločiti, koga bomo »rešili« in pričakoval sem, da bo to igralo vlogo proti koncu igre.

Igra je, tako kot prvi del, zelo kratka. Preigrali jo boste v 5-6 urah in z vidika dolžine je 50 evrov kar konkretna cena. Iz vidika kakovosti pa igra upraviči svojo ceno.

10. SLOVENSKA FOTOVOLTAIČNA KONFERENCA

SLO-PV 2024

19. junij 2024

www.slo-pv.si

FE

UNIVERZA
V LJUBLJANI

Fakulteta
za elektrotehniko

Laboratorij za fotovoltaiiko
in optoelektroniko

PON

17:20

06:24

OD 12:00
DO 17:30

Pravi način prenosa ideje
o delovanju računalniške
aplikacije od naročnika ali
analitika k načrtovalcem in
razvijalcem programskih
rešitev

**SPECIFIKACIJA ZAHTEV ZA
PROGRAMSKO OPREMO
OD IDEJE DO OPISA**

www.agencija-poti.si

Agencija POTI, Izobraževalna, svetovalna in založniška družba, d.o.o.

agencija **POTI**

Z znanjem do cilja!

EA ponovno razmišlja o oglasih znotraj iger

ZALOŽNIK EA SE OČITNO NI KAJ VELIKO NAUČIL IZ PRETEKLOSTI, KO JE ŽE POSKUŠAL VSTAVITI NADLEŽNE OGLASE V IGRE, ZA KATERE SO POTROŠNIKI PLAČALI TUDI VEČ KOT 60 EVROV.

Eden največjih založnikov na svetu se ponovno poigrava z idejo o vstavitvi oglasov v AAA igre, katerih se vsako leto veselimo oboževalci iger in za katere smo pripravljeni plačati tudi več kot 60 evrov. Za to ceno pa vsak pričakuje, da bo prejel brezhibno igro. Ne samo, da smo v zadnjih letih pričča vse več izidom iger s polno hrošči in napakami, odslej nas bo moralo očitno skrbeti tudi, da bomo za ta denar morali prenašati oglase. O njihovi uvedbi namreč razmišlja Andrew Wilson, direktorja podjetja EA.

»Prezgodaj je, da bi prišli do zaključkov. V svoji zgodovini smo zelo premišljeno razmišljali o oglaševanju v kontekstu naših igralnih izkušenj. Toda ko razmišljamo o mnogih, mnogih milijardah ur, ki jih preživimo ob igranju, ustvarjanju, gledanju in povezovanju, ter o tem, da je večina tega sodelovanja na mejah tradicionalne igralne izkušnje, pričakujemo, da bo oglaševanje povsem nova priložnost za rast.

Pri tem bomo zelo preudarni, vendar imamo v podjetju ekipe, ki zdaj preučujejo, kako bi lahko zelo premišljeno izvajali oglaševanje znotraj naših igralnih izkušenj. Še pomembneje pa je, da začnemo graditi skupnost in izkoriščati njeno moč zunaj meja naših iger.«

To niso besede, ki jih želi slišati povprečen ljubitelj iger, so pa besede, ki jih zelo radi slišijo odločevalci in vlagatelji. Naj spomnimo, da je EA nekoč že eksperimentalni z oglasi, končni rezultat pa je bil zgolj bes njihovih oboževalcev.

NEKOČ SO ŽE EKSPERIMENTIRALI

Leta 2020 so v igro UFC 4 vstavili oglase za promoviranje Amazona. Oglas se je predvajal, medtem ko je uporabnik želel gledati posnetek za nazaj. Ameriški ljubitelji pa so morali znotraj igre Burnout Paradise prenašati oglase takratnega ameriškega predsednika Baracka Obame.

Tudi Ubisoft je že preizkušal tovrstno monetizacijo iger. Lansko leto se je ob igranju igre Assassin's Creed Odyssey pojavila »tehnična napaka«, ki je v igri začela prikazovati oglase. Ti so bili vsaj delno povezani z igralno franšizo, vseeno

pa so bili uporabniki zgroženi, da so plačali toliko denarja in vseeno morali gledati oglase. Ubisoft je napako hitro odpravil in se tudi opravičil, ostal pa je grenak priokus.

Po vsej verjetnosti se morebitni oglasi zdaj ne bodo predvajali na tako moteč način. Kaj pomeni »premišljena postavitev oglasov«, bomo na žalost izvedeli šele ob izdaji prve igre z oglasi. Na spletu so se takoj pojavili očitki, da založniki in razvijalci skušajo prekopirati uspeh mobilnih iger, kjer z agresivno monetizacijo in oglasi služijo bajne zneske.

Ali AAA igre sploh potrebujejo oglase? EA je leto 2023-2024 zaključil s prometom v vrednosti 7,56 milijarde ameriških dolarjev, kar je 2 % več kot leto prej. Od tega so 2 milijardi doprinesle AAA igre, kot je Jedi Survivor. Sodeč po teh številkah igre poslujejo dobro in za preživetje ne potrebujejo oglasov. Težava, ki jo vidimo, je, da bi lahko ob morebitnem uspehu njihovem vzoru sledili še ostali založniki. S tem bi sledila nova doba igričarstva, v kateri bi bila igra, ki lahko stane tudi več kot 60 ali celo 100 evrov, poplavljen z oglasi.

					AVTOR: BOTY	IZPUŠČAJ	LETEV, LATA	SKANDINAVSKA DRŽAVA	LEGENDA FORMULE ENA LAUDA	LEVI PRITOK DONAVE V ROMUNIJI	ŠVEDSKA VALUTA
					SLOVENSKI NOGOMETAS (TIMI MAX)						
					JED IZ RIBJIH IKER JESETRA						
					OKENSKO POLNILO						
					VRSTA RADLJA BLOMDAHOVA OPERA						
1	2	3	4	5							
:DRUŽINSKI ZABAVNIK	ODSTOPNA PRAVICA	OVIRANJE PRI DELU	GRŠKI MITOLOŠKI ARGOŠKI KRALJ	ANT. IME REKE GUADIANE SIDRO					MAJDA ARH GRŠKI LJUDSKI PLES		
RAZLIČEK MINERALA AKTINOLITA							14. GRŠKA CRKA NAKLADALISCE				TOM JONES
AMERIŠKA PEVKA BLUESA											
ČILSKA PUŠČAVA								EDEN PARADIŽ PARTSKI KRALJ			
NEMŠKI BIOFIZIK IN NOBELOVEC (ERWIN)							ŠAHOVSKA ZMAGA PRIPONKA, BEDZ		2	KRAJANI VODIC	EDINA JORDANSKA LUKA
DAVID NIVEN			DISKUSIJA SIMBOLIKA LJUBEZNI			4					
DEL KMEČKEGA VOZA, RIDOVNİK				VAS V CERKLJANSKEM HRIBOVJU	ATAKA, NAPAD DAVID OJSTRAH				5		
ŠTOR							VERDIJEVA OPERA IZGON, PREGNANSTVO				
:DRUŽINSKI ZABAVNIK	ZA AIDSOM UMRLI AMERIŠKI TENISAČ (ARTHUR)	MANJŠI OTOK CENT								IVO BAN KRALJ PTIČEV	
NAŠA MINISTRICA ZA KULTURO VREČKO					KATJA KOREN			STAREJŠI MOŠKI GLAVNI ŠTEVNIK			
SLOG, NAČIN					OPLOV MODEL VOZILA JENNIFER ANISTON						AL.JOŠA TERNOVSEK
MOŠTVENA IGRA NA LEDU							NAŠA PEVKA VRČKOVNIK				
NADSTROPJE							JUDOVSKA NOČNA POŠAST				

AVDION: vrsta radlja, LILIT: judovska nočna pošast, NEHER: nemški biofizik, AMIANT: različek aktinolita, ARSAK: partski kralj

Križanke in uganke za vse okuse

Informacije in naročila

Bogat denarni nagradni sklad:

2.200 €

Prva nagrada:

1.000 €

NAGRADE in NAGRAJENCI

Med reševalce, ki bodo do petka, **14. 6. 2024**, poslali pravilno rešitev, bomo z žrebom razdelili privlačne nagrade:

3x knjiga Dnevnik pustolovca Medveda Lovra

V žrebu sodelujete tako, da pošljete rešitev križanke (oštevilčeni kvadrati) s svojimi podatki (ime in priimek, naslov, pošta številka in pošta) na elektronski naslov narocnine@stromboli.si. **Rešitev brez kontaktnih podatkov ne bomo upoštevali pri žrebu.**

Nejc Pacek, Vrhnika: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Kristina Tavčar, Škofja Loka: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Stanislav Majnik, Domžale: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Nagrade podarja podjetje Stromboli, d.o.o.

Rešitev križanke 8/XXIX: OBSEG

LINUX BEYBA™

KOLENDAR

DOGODEK	TERMIN	PRIJAVE
MAKEIT 2024 & JCON SLOVENIA 2024 ZAVOD SIOUG	29. 5. - 31. 5. 2024	www.makeit.si
SLOVENSKI OGLAŠEVALSKI FESTIVAL (SOF) SOZ	6. 6. - 7. 6. 2024	www.sof.si
INDUSTRIJSKI FORUM IRT2024 INDUSTRIJSKI FORUM IRT	10. 6. - 11. 6. 2024	www.forum-irt.si
10. SLOVENSKA FOTOVOLTAIČNA KONFERENCA UL – FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO	19. 6. 2024	www.slo-pv.fe.uni-lj.si
AGRA – 62. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM POMURSKI SEJEM D.O.O.	24. 8. - 29. 8. 2024	www.sejem-agra.si
27. KONFERENCA SODOBNE INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE IN STORITVE – OTS 2024 UM FERI	4. 9. - 5. 9. 2024	www.ots.si

KOLOFON

Izdajatelj:

Stromboli, marketing, d. o. o.
Cesta komandanta Staneta 4A
1215 Medvode

Glavni in odgovorni urednik:

Boštjan Štrukelj
tel.: 01 / 620 88 01

Vsebinski urednik:

Niko Bajec
tel.: 01 / 620 88 05
niko.bajec@stromboli.si

Naročnine:

tel.: 01 / 620 88 00
narcocnine@stromboli.si

Oglasno trženje:

Matej Komprej
tel.: 01 / 620 88 06
gsm: 070 / 606 152
matej.komprej@stromboli.si

Boštjan Štrukelj

tel.: 01 / 620 88 01,
gsm: 041 / 663 301
boštjan.strukelj@stromboli.si

Sodelavci in novinarji:

Maja Lavrač, Matej Saksida, Peter Čebrov
Blaž Ulaga, Jana Breznik, Jan Sladič in
Matej Komprej

Fotografije:

Arhiv Računalniške novice

Tisk:

Tiskano v Sloveniji

Distribucija:

EKDIS d. o. o., Stromboli, marketing, d. o. o.

Oblikovanje in DTP:

Tanja Kastrun s.p.
dtp@stromboli.si

http://www.racunalniske-novice.com

Računalniške novice (Online)
ISSN 1581-047X

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost
spada revija med proizvode, za katere se obračunava
DDV po stopnji 5 %.
ISSN 1408-4872

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Pisem bralcev in oglasov ne lektoriramo.

Vse gradivo v reviji Računalniške novice je last izda-
jatelja. Kopiranje ali razmnoževanje je možno le s
privoljenjem izdajatelja. Poština za naročnike plačana
pri pošti 1102 Ljubljana. Revija Računalniške novice
je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za
kulturo RS, pod zaporedno številko 661.
Predstavitve, ki jih objavljamo v reviji in so označene
z rubriko Predstavitve in na koncu članka s (P.R.) –
Payable Release (plačani članek) – pripravljamo v
sodelovanju s podjetji.

Sporočila za javnost sprejemamo na Rn@stromboli.si

Izid revije je finančno podprla Javna agencija za razis-
kovalno dejavnost Republike Slovenije.

Lenovo Yoga 9 PRO 14IRP9 z Intel Core i9
je verjetno trenutno najbolj sexy notesnik v Sloveniji!

Lenovo Yoga 9 PRO 14IRP9

Poslovni prenosnik Lenovo Yoga spada v najvišji premium razred tako po kakovosti izdelave kot po vgrajenih komponentah. Podjetje Geri Computer d.o.o. iz Maribora s ponosom med prvimi v Sloveniji predstavlja novo generacijo Ultrabooka Lenovo.

Specifikacije: Procesor Intel Core i9-13905H, 1024 GB SSD NVME diska, 32 GB DDR spomina, 14,5" LCD 3072x1920 IPS
Nvidia Geforce RTX4060 8 GB 3D grafična kartica, Microsoft Hello podpora, High class Web kamera, Microsoft WIN 11 PRO,
Thunderbolt 4 port, USB A, USB B, USB C, čitalec kartic, WLAN, BLUETOOTH, magenzijevo ohišje, 12 mesecev garancije

~~3499 EUR~~ - 36% = **2299 Eur** z DDV

Microsoft

 notesniki.si
Z VAMI ŽE OD 2003!

Naročila: 051 444 244

Cene so v EUR z DDV. Ponudba velja do razprodaje.
GERI COMPUTER d.o.o., Titova cesta 49, 2000 Maribor

Danfoss Trata smo ljudje,
ki ustvarjamo **boljši jutri.**

ENGINEERING
TOMORROW

Danfoss

www.danfoss.com/sl-si/